

DRAUGAS

ANTROJI DALIS • 1962 - MAIRONIO - METAL, KOVO 10 D. • MARCH 10, 1962 • PART TWO

MOKSLAS • MENAS LITERATŪRA

KOMPOZICIJOS MAIRONIO TEKSTAMS

Chorams jų tikrai negali pritrūkti

J. KREIVENAS, Cicero, III.

Maironis iš kitų jo laiko poetų išsiskyrė tarp kita ko eilavumo sklandumu ir skambumu. Kai kurie eilėraščiai jau ir pavadinti dainomis ar giesmėmis ("Jaunimo giesmė", "Lietuvių himnas", "Senovės daina — Eina garsas nuo pat Vilniaus", "Senovės daina — Oi neverk, motušėle", "Senuko daina", "Tautiška daina", "Marijos giesmė", "Giesmė — Mylimoji Karalienė", "Daina — Už Raseinių ant Dubysos", "Daina — Ar skauda man širdį?", "Putino daina", "Duetas"). Maironio poemose taip pat apstu dainų. Kad jis siekė būti dainuojamo teksto autorium, rodo ir du jo libretai operoms (deje, neparašytoms): "Kame išganymas?" (1896) ir "Nelaimingos Dangutės vestuvės" (1927).

Maironio tekstams yra tiek kompozicijų, kad iš lietuvių poetų šio srity už jį laimingesnis yra nebent B. Brazdžionis. Kai kurie Maironio tekstai apsisvilko liaudies melodijomis, kitiems turime net po kelias kompozicijas. Daugelis jų kompozicijų plačiai vartojamos: tai liudija gausis tų kompozicijų perdirbimai, pritaikymai ir t. t. Tik dalis tų kompozicijų yra išspausdinta. Yra dingusių rankraščiuose. Yra sunkiai patiriamų ir gal niekam nežinomų rankraščių. Iš kitų išaugo tai, ko ir pats Maironis nesitikėjo: operos, baletai (Jūratė ir Kastytis, Čičinskas...).

Čia pateikiamas kompozicijų Maironio tekstams sąrašas, aišku, nepilnas. Bet Maironio metais praktiškai naudojimui šis sąrašas gal kurios naudos ir duos.

I. Mišriam chorui:

A. Aleksis: Pirmyn į kovą už tėvynę;
Pr. Ambrazas: Mano gimtinė;
Vl. Budreckas: Giesmė už tėvynę;
P. Ciurlionis: Žavėjimas (Tupi šarka ant tvoros);
J. Gaubas: Jaunoji Lietuvos karta; Senovės daina (Eina garsas nuo pat Vilniaus);
J. Gruodis: Brolybės daina, — tenorui solo ir mišriam chorui;
A. Kačanauskas: Vasaros naktys;
Sunku gyventi;
Kur bėga Šešupė;
K. Kaveckas: Jūratė ir Kastytis;
Nuo Birutės kalno (su fort.);
E. Kiškis: Kur lygūs laukai (arr. iš Tallat - Kelpšos);
K. Motgabis: Pirmyn į kovą už tėvynę;
Mano gimtinė;
J. Naujalis: Burtai (Tupi šarka ant tvoros);
Jaunimo giesmė (su fort. ir a capella);
Ar skauda man širdį;
Pavasaris;
Neapleisk mūsų, Motinėle;
Vasaros naktys;
Man liūdna;
Putino daina;
Sunku gyventi;
Miškas užia;
Grožybė Lietuvos (Lietuva

brangi); (arr. K. Griauzdė, P. Sarpalius ir kit.);
Kur bėga Šešupė;
Raseinių daina (Už Raseinių ant Dubysos);
Marija, Marija; (arr. Ses. M. Bernarda);
Mylimoji Karalienė; (arr. K. Senkus);
Dainų dainelės; (arr. vyrų chorui Br. Jonušas);

MAIRONIS / J. Simankevičiaus pieš.

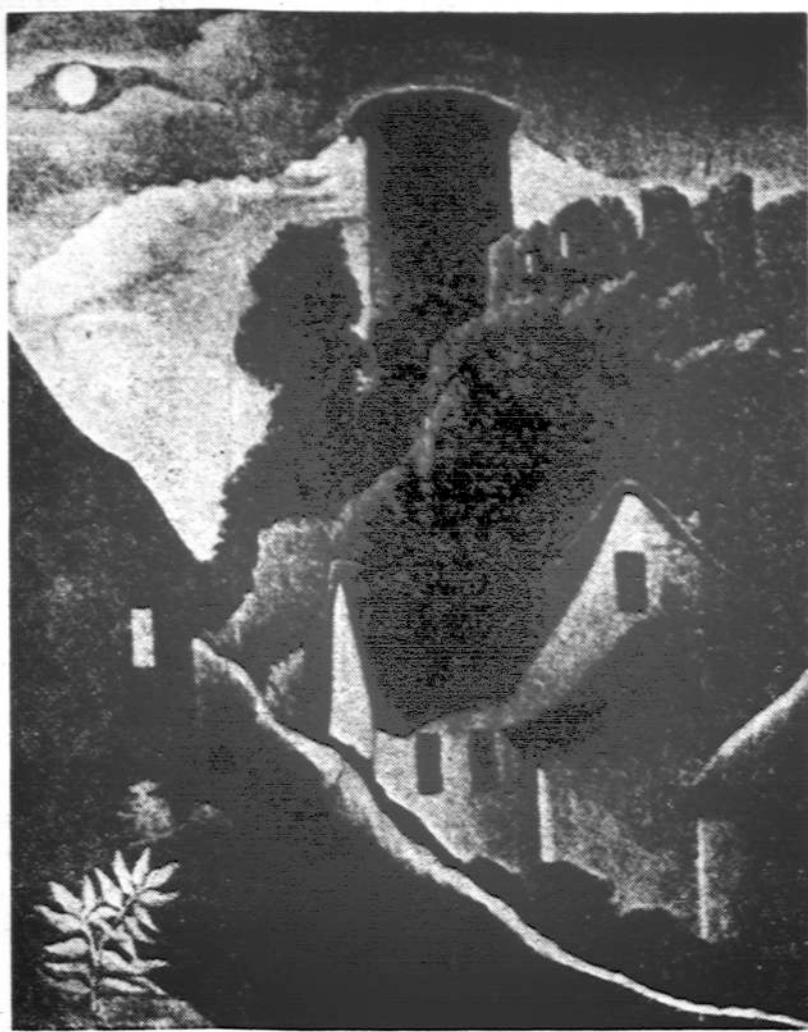
St. Navickas: Mylimoji Karalienė (su varg.);
Tu girele, tu žaliotė;
Mano gimtinė;
Č. Sasnauskas: Kur bėga Šešupė I; (arr. A. N., K. Senkus, J. Zdanis ir kiti);
Kur bėga Šešupė II;

Himnas (Jau slava sukilo) (su simf. orkestru); (arr. St. Navickas);
Užmigo žemė;
Marija, Marija (su varg., arr. dviem balsams); (arr. Ses. M. Bernarda, J. Zdanis, Vl. Budreckas ir kiti);
J. Sinius: Jaunoji Lietuvos karta;
Ten, kur Nemunas banguoja;
Atsiklaupęs prieš altorių (su solo ir vargonais);
J. Stankūnas: Už mylimą šalį (Kur šiandieną jinai);
Algis Šimkus: Mylimoji Karalienė;
A. N. (A. Niemanas iš Tilžės): Eina garsas nuo rubežiaus;
Nedaugel mūsų.

II. Lygių balsų chorui:
D. Andrusis: Ko tie dunda miškai;

Okupuotos Lietuvos rašytojų tarpe dabar vykstančias kalbas apie ieškojimus literatūroje kai kas jau spėjo pasmerkti (Ne pasmerkti, o tik parodyti ieškojimo sąlygų ir pasiektų rezultatų skirtumą laisvajame pasaulyje ir komunistinėje diktatūroje. Red.), kaip "tuščių šiaudų kūlimą" arba "partijos hipnozė kūrėjo sąmonę". Todėl, sako, "kai visa tai skaitai tenykštėje spaudoje, pergyven tiesiog klaidų įspūdį, lyg regėtum laiškus iš pamišėlių namų, rašytus nenormalių nenormalių". (K. Priešpylis, "Tuščių šiaudų kūlimas, Draugas, 1962 vas. 24 d.)

Tiesa, yra, kad okup. Lietuvos "vienokis ar kitoks naujumas gali ateiti tik partijai nutarus arba tisiog įsakius". Tačiau labai abejoti reikia, kad visi okup. Lietuvos rašytojai būtų negalvoję manekenai okupantų rankose, akiai pučia partijos dūda ir daugiau nieko nesiekią. Juk rašytojai iš prigimties yra jautresni visoms gyvenimo problemoms, ir jie yra vieni iš pirmųjų revoliucinių

H. Rousseau

Mėnesiena (1889)

K. V. Banaitis: Pirmyn į kovą už tėvynę;

B. Jasenauskas: Naktis graži;

J. Naujalis: Sunku gyventi; Miškas užia;

Grožybė Lietuvos (Lietuva brangi); (arr. A. N.);

Kur bėga Šešupė;
Raseinių daina (Už Raseinių ant Dubysos);

St. Navickas: Mano gimtinė; Lietuva Didžiojo karo metu (Sunkūs be galo laikai);

M. Petrauskas: Jaunimo giesmė;

Č. Sasnauskas: Himnas (Jau slava sukilo) (su fort.);

J. Stankūnas: Trys sesutės grėbia šieną (3 lyg. balsai).

III. Solo ir duetai:

A. Bačiulis: Naktis graži (Nesek sau rožės prie kasų), — duetas su fort.;

J. Gruodis: Burtai;

A. Kačanauskas: Ten, kur Nemunas banguoja; (Nukelta į 6 psl.)

Dunksėjimas po priespaudos kevalu

Šiandieninę literatūros situaciją Lietuvoje svarstant

idėjų skelbėjai. Tikriausiai tokių rašytojų yra ir okup. Lietuvoj. Taip esant, kyla klausimas, ar šios kalbos apie ieškojimus nėra jų bandymas prasi-muštį pro priespaudos kevalą ir užsitikrinti didesnę kūrybinę laisvę.

Žinoma, jie būtų tikrai pamišę, jei imtų atvirai pulti dabartinį režimą ir jo įvestus sąvaržymus. Tuo jie ne tik nieko nepasiektų, bet ir save pradžudytų. Bet kokio palaisvėjimo jie gali siekti tikrai nežymiai ir palaipsniui.

Šiais nežymiais žingsniais gal ir reikėtų laikyti okup. Lietuvos rašytojų pasisakymus prieš asmenybės kultą, prieš dogmas bei kanonus literatūroje bei jų reikalavimą leisti mokyti iš "visų gerų rašytojų" — Solochovo ir Hemingway, Pautovskio ir Remarko. Pavyzdžiui, sunku laikyti pamišėlišką tokių jų įtikinėjimą: "Kas gi čia blogo, jei mokomasi iš didžiųjų pasaulinio garso žodžio meistrų. Dabar jau daugumai aišku, kad iš Hemingvejaus mes galime mokyti..." (Vl. Dautartas, Kelias tų, kurie ieško, "Lit. ir Menas", Nr. 50, 1961). Arba vėl: "Novatoriškumo priešininkai naudoja dar vieną 'ginklą'. Jieigu tu ieškai, mokaisi iš Vakarų rašytojų, tai čia jau kažkuo kvepia... Ko gero, netgi antitarybiška. Toks kai kurių draugų požiūris negali nepiktinti. Juk tai ne kas kita, kaip asmenybės kulto metų recidyvas". (Ten pat.)

Panašių žodžių ir daugiau galima rasti okup. Lietuvos spaudoj. Tai gal "pamišėlių" kalba ta prasme, kad jie drįsta apie tokius dalykus kalbėti, nes mes žinome, kaip apgaudin-gas yra sovietinis okupantas: jis kartais leidžia "iškišti galvą", kad po to galėtų lengviau ją nukirsti.

Taip pat neatrodo tikslu juoktis iš okup. Lietuvos rašytojų, ypač užaugusių okupacijoj, dėl jų atsilikimo literatū-

rie, gal būt, namuose neturi tokių patogumų. Patogumo ir malonaus laiko praleidimo psichozė užvaldė ne vieną šimtą pačių pajėgiausių, pačių turtingiausių ir lietuviškam gyvenimui labai reikalingų žmonių. Kaip gera būtų, kad tie dideli, jau šiame krašte mokslus baigę ar eję, jaunimo skaičiai, aktyviai dalyvautų lietuvių kultūros gyvenime, kad juos matytume salėse, kad jie būtų koncertų ir parodų dalyviai ir rėmėjai, kaip gera būtų, kad jų namuose būtų šaunios bibliotekos ir paveikslų rinkiniai. Būtų gera, kad jų rezidencijos būtų kaip daugelio europiečių šviesuolių, tikrų kultūrininkų, o ne vien išlavintų specialistų, mokančių tik pagerintom sąlygom duoną užsidirbti.

"Ir pasistatė šaunią rezidenciją" gražūs ir magiški žodžiai, bet tokių rezidencijų yra milijonai. Jieigu iš jų nesklinda ir į juos nenešama lietuviška kultūra, tai tokios rezidencijos yra lietuvių tautai nulinės vertės. Ne kartą teko matyti šaunių pastatų, kuriuose įrengti šaunūs barai, tačiau tarp tų šaunių sienų nematyti knygų. Nesvarbu kuria kalba. Jieigu nematyti angliškų, tai dar suprantama, nes šios knygos yra brangesnės, bet nematyti ir lietuviškų. Namai be knygų yra namai be langų. Ir todėl, kviesdami dingusius akademikus grįžti į visuomeninę ir kultūrinę veiklą, norime priminti, jog labai džiaugtumės, kad vilos būtų su langais. Būtų gera, kad, rašydamas apie šaunias vaises, korespondentas galėtų pridėti, jog vaises įvyko gražioj rezidencijoj, kuri yra su langais. Šiuo metu Draugas skelbia knygų išpardavimo mėnesį, ir yra propaganda namų šviesą papildyti pigintomis kainomis. Išgykite knygų, kad namai būtų verti inteligento lietuvių vardo. Gaila, bet ligi šiol belangių rezidencijų yra daugiau negu su langais, ir tos rezidencijos yra mūsų kultūros puošnūs grabai.

L. G.

Friedrich Hoelderlin

DUONA IR VYNAS

Išis miestas aplink; ramu apšviestoj jau gatvelėj,
Ir deglais papuošti bilda vežimai tolyn.
Sotus grįžta žmogus po džiaugsmo dienos pailsėti
Ir namų jaukumoj sveria ramiai mintyse
Pelną ir nuostolį, Jau ir turgus triukšmingas nutilo;
Gėlės dingę; nebėr vynuogių kekų, tiktai
Aidi iš sodų toli užgautos rankomis stygos:
Gal mylintysis ten, o gal vienišasis, kursai
Tolimus mena draugus ir savo jaunystę; fontanai
Gaivūs, trykštą nuolatos, vilgo kvapniausias ežias.
Tylūs varpai sutemų ore gausdami pasigirsta;
Budintis sargas nakties skelbia skaičius valandų.
Pūsteri dvelkimas vėsus, ir sujuda gojų viršūnės.
Žvelki! Mėnuo, tasai žemės šešėlis blyskus,
Sėlina tykiai; naktis svajingoji žemėn ateina,
Mums abejinga, žvaigždėm plazdanti ir nuostabi,
Tarp žmonių svetima, kalnyno viršūnes pranokus,
Skliauto bedugnėj, antai, spindi liūdna ir puiki.

Išvertė A. Nyka-Niliūnas

Friedrich Hoelderlin (1770-1843) yra vienas žymiausių vokiečių poetų klasikos ir romantikos sąvartyje, meilės, draugystės ir nemirtingumo dainius. Giliai pergyvendamas mitinį graikų pasaulį, žemėje jautėsi vienišas ir nelaimingas. Vėsenėje savo kūryboje graikiškąjį pasaulį ima pakeisti vakarietiškosios krikščionybės ir gimtojo krašto įvaizdžiais. Savąja lyrika Hoelderlinas iškelė vokiečių poeziją ligi tol nežinomų himniškų aukštumų žėrinčia simbolių, žodžių ir vaizdų jėga.

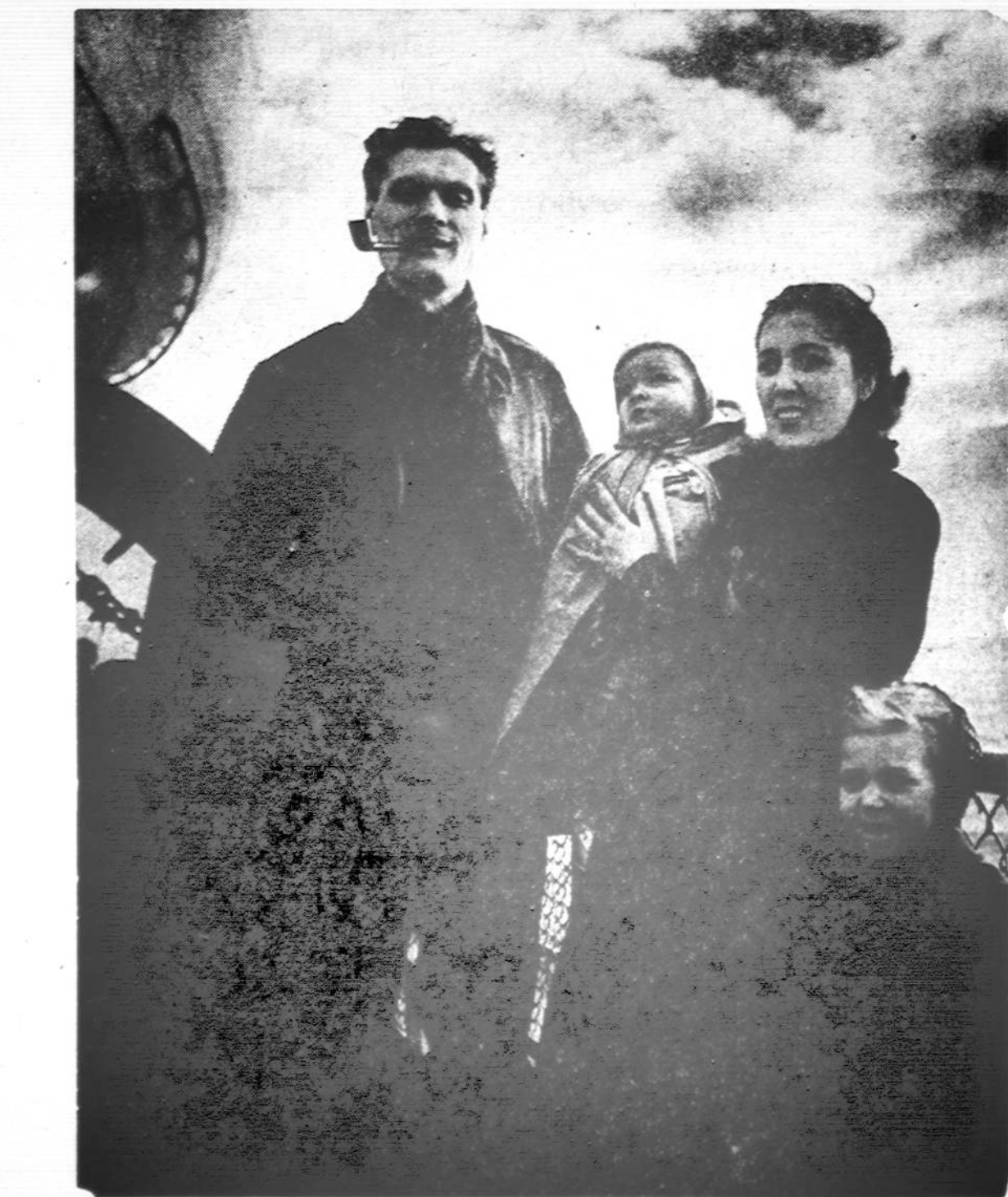
KERTINĖ PARAŠTĖ

IR PASISTATĖ REZIDENCIJĄ

Prieš tuziną metų, skurdžiais ryšulėliais nešini, išlipome į šią pažadėtą žemę pilni vilčių ir nerimo, ir gaudulio, ir baimės. Ir visa čia atrodo keista, ir tas šviesų blizgėjimas, ir papročiai, ir žmonės. Tačiau, laikui bėgant, ne vienam pradėjo atrodyti, kad daug kas buvo atvirksčiai ten, kur mes palikome savo vaikystę ir iš kur išbėgom ar buvom išnešti degančių namų pašvaisčių plasniojimus. Laikas gydo žaizdas ir lopo kišenes. Šiandien jau mes daugelis mažai beturim to ilgesio. Laikas ji užgėdė ir laikas taip pat užlopė mūsų kišenes ir pakankamai gerai ne vieno jas pri-krovė. Garbė visiems lietuviams, kurie, išlipę iš sudužusio tėvynės laivo, mokojo at-sistoti ant kojų ir tapo turtas ji priglaidusiam kraštui, o ne našta. Lietuvio įgimtas darb-tumas ir gabumai padarė, kad šiandien lietuvių laikraščiai rašo, jog, "visi susirinkę toj ir toj gražioj rezidencijoj", "tas ir tas pasistatė gražią rezidenciją" ir t. t. Visa tai la-bai gera ir malonu skaityti. Tačiau, nevienas, kuris ir nepasistatė rezidencijos, yra gerai įsikūręs. Ir čia turį ar neturį namų nėra labai esmi-nis skirtumas. Tai daugiau gyvenimo būdas. Mes čia kal-bame ir apie tuos, kurie ly-giai pajėgūs, ar jie turi ar ne-turi rezidencijas.

Didelė dalis tų, kurie čia gerai materialiai atsistoję, yra čia mokslus baigusieji jau-nieji akademikai. Daugelis jų tikrai gražiai rekomenduojasi savo darbovietėse, aplinkoj ir gražiai reiškiasi savo profesijose. Tik tenka pastebėti, kad daugumas jų, kurie taip gra-žiai veiks Lietuvių Studentų sąjungoj, dingio iš viso lietu-viškame gyvenime ir gražiai nusėdo tos puošnios reziden-cijos kamburiuos. Šlepetės šlama patogiai, radijas groja, palei langus auga graži žolė, o pro sunkių užuolaidų praverimus matyti blizgą auto-mobilio nikelinės dalys. Ir iš to idealisto beliko tik mokas patogiai gyventi žmogus, ži-nąs savo vertę, paliekąs visą lietuvišką veiklą kitiems, ku-

vykė bent protarpiais pasiekti kiek daugiau kūrybinės lais-vės ir išleisti vieną kitą veika-lą, kuris kiek nukrypsta nuo griežtos partinės linijos. Pvz., Alg. Radzevičius, recenzuo-da-mas J. Apyžias romaną "Į stiklo kalną" (Žiūr. Rašytojas ieško naujų kelių, "Lit. ir Me-nas", Nr. 7, 1962 m.) rašo: "Beniaus (pagrindinio veikėjo — J. Stak.) charakterio evo-lucija — sudėtinga ir priešta- (Nukelta į 6 psl.)

Prieš dvylika metų per Atlantą (J. Katilius su šeimą)

Vytauto Maželio nuotr.

ADOLFAS ŠAPOKA

(1906. II. 13 — 1961. III. 9 d.)

Žiupsnelis atsiminimų mirties metinėse

DR. S. A. BACKIS, Washington, D. C.

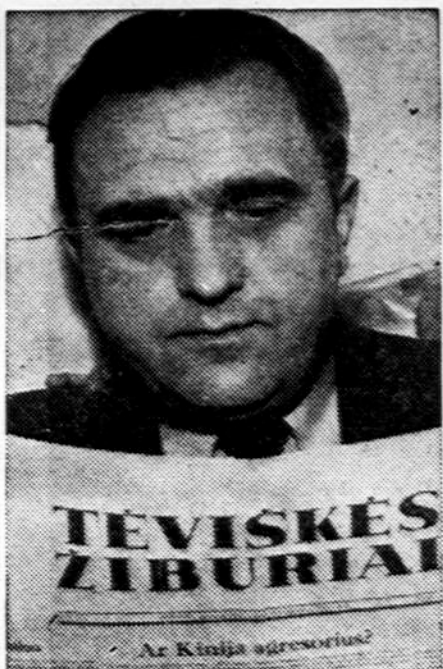
Adolfo Šapokos vaidmenį Lietuvos istorijos srityje ir lietuvių gyvenime gražiai aprašė ir aptarė jo mokslo ir visuomeninio - publicistinio darbo bendradarbiai — prof. dr. Z. Ivinskis (žiūr. "Tėv. Žib." 1961. V. 4 d. Nr. 18 ir "Aiduose", 1961 m. Nr. 6, p. p. 233-244), prof. Simas Sužiedėlis ("Tėv. Žib." 1961. V. 18, V. 25 ir VI. 1 d. Nr. Nr. 20, 21, 22) ir Pr. G. su J. Matulioniu (žiūr. "Tėv. Žib.", 1961. III. 16 d. Nr. 11).

Tuose straipsniuose, pasisakymuose yra apibūdintas Adolfo Šapokos asmuo, jo mokslo darbai bei nuopelnai Lietuviai Tautai istorijos, kultūros, visuomeninio bei publicistinio darbo baruose. Čia tepaminėsiu tik vieną kitą dalyką, kurie mažiau žinomi, būtent — nuotakas, atmosfera, kurioje brenė Adolfo Šapoka ir kuo jis siejojos.

A. Šapoka atvyko Panevėžio Valstybinę Gimnaziją 1923 m., kartu su Jonu Šapoka (gimnaziū, Juozu Dačinsku — inž. J. Dačių ir Kaziu Dausa. Jis pateko klasėn, kur mokėsi istorikas Paulius Sležas (mirus 1937 m.), kun. Alfonsas Lipnickas - Lipniūnas (mirus 1945 m.), poetai - rašytojai Kazys Inciūra, Jonas Graičiūnas, inž. Fel. Bielinskis, rašas šias eilutes ir kiti. Baigė gimnaziją 1925 m. birželio 12 d. Mokytojų Tarybos nutarimu gavė abiturientų diplomus.

Praeities perspektyvoje (37 m.) atrodo, kad tai buvo viena geriausių abiturientų laidų, kuria Panevėžio Valst. Gimnazija gali didžiuotis. Ji davė kančinį, šventą žmogų, kun. A. Lipniūną, davė kitus išvardytus asmenis, kurie lietuvių visuomenės žinomi. Iš tos pačios klasės kilęs yra ir kun. K. Barauskas, vienas "Draugo" redaktorių, tik anksčiau apleidęs gimnazijos suolą. Tai buvo jauki, darbinga, solidari klasė. Mokytojus turėjome gerus — prof. dr. J. Yčą, Jurgį Elisoną, Giedraitienę, Matą Grigonį, Bitę — Gabrielę Petkevičaitę, kun. J. Ruškį, Juozą Zikarą, klasės auklėtoją,

bei kitus. Mokiniai visi beveik ūkininkų ar neturtingų ūkininkų — kaimo vaikai. Visi gyvenome Lietuvos nepriklausomybės kovų prisiminimais, savanorių — vyresnių draugų palėdėjimu į frontą ar karo mokyklą įspūdžiais. Vienas kitas vyresnių klasės draugų dalyvavo ir kovose prieš lenkus — P. Sležas bei kiti. Vienas kitas buvo gimė 1901-1904 m., o dauguma buvo gimė 1905-6-7 m. Visi troškom mokyti ir buvome mokytojų įtaigojami gražiais Tėvynės meilės, Lietuvio Tautos didybės ir kultūros pavymdžiais. Materialiai gyvenome vidutiniai. Beveik visi maitinomės iš namų atsivežtu maistu. Vienas kitas būdavo atleidžiami nuo mokesčio už mokslą, o stipendijų sistema mums dar tuo laiku nebuvo taikoma. Vilkėjome namuose austais ir kaimų siuvėjų pasiūtais drabužiais, o kišenpinigiais buvo mūsų tėvų, ar artimųjų sunskatikai. Tai buvo gražūs lietuvių entuziazmo, ryžto, nepaprasto solidarumo, mokslo, pažangos siekimo metai, kada tėvai, artimieji viską aukoję, kad jų vaikai mokytųsi įgyti. Mes rūpinomės, kad jų neapvilnėtų — būtume geras lietuviai ir geras žmonės. Daugeliui materialinis gyvenimas buvo nelengvas, vieną kitą pakirto džiūva, o vienas kitas negalėjo rudenį grįžti į aukštesnę klasę. Savo klasės tarpe ypatingų talentų nematėme, o jeigu kuriam mokytojas komplementų ir pasakiodavo, jį tai daug dėmesio nekreipdavome. Atrodė, jog visi yra išdidūs, tikėdami, jog "kiekvienas yra savo ateities kalvis". Labiau reikšėsi Kazys Inciūra savo poetiniais gabumais, o visi kiti kibome į knygas, kartais gal ir per daug vadovėlius pamiršdami. Daugumos, bent išvardytųjų, šūkis buvo daug dirbti, skaityti, siekti "bendro išsilavinimo". Toks buvo ir Adolfo Šapoka. Gimnaziją jis baigė be trejetukų ir visą laiką priklausė gerųjų mokinių grupei, bet į pirmuosius mokinius nesiveržė ir, atrodė, jam

Adolfas Šapoka

tai nerūpėjo. Savo laikysena, elgesiu buvo ramus, šaltas, malonus, visuomet besispyšas. Atrodė, turi valios, ryžtingas bei stiprios sveikatos.

Neatrodė, kad jis turėjo lengvas materialines sąlygas. Lankydams universitetą Kaune, taip pat gyveno iš namų atsivežtu maistu. Juo ir mane kartu su Pauliu Šlezu Kaune, atsisimenu, vaisino 1927 m. Sportuoti nemėgo. Visuomeniniame darbe buvo uolus ateitininkas, bet atsisakinėjo imtis atsakinęjų pareigų — girdi, jį senesnė klasė draugai įminkė pareigų, aš naujokas jįsi tarpe. Rodos, ir universitete nuo visuomeninio darbo taip pat laikėsi nuošaliai. Jo rūpestis buvo — skaityti, lavintis, kalbėti mokyti. Šiuo požiūriu pavyzdys buvo kun. A. Lipnickas, kuris vienos vasaros atostogų metu atmintinai išmoko visus vieno vokiečių kalbos žodyno žodžius.

Septintoje, aštuntoje klasėje mums daug įtakos turėjo ypatingai kun. J. Lindė - Dobilas ir prof. dr. Jonas Yčas. Savo plačia erudicija, minčių įvairumu ir sugebėjimais aiškiai, suprantamai jas pareikšti — jie mums imponavo idealizmu, žmoniškumu, tolerancijos dvasia, tėvynės meile, tautine savigarbą ir tautiškumo bei valstybingumo sąmone. Taip mūsų tarpe brenė graži sugyvenimo dvasia, konkretus klausimų svarstymas, pusiausvyra sprendimuose — savybės, kurias gražiai Adolfo Šapoka buvo savyje išpuoselėjęs. Fanatizmas, kraštutinumas mūsų pažiūroms buvo svetimi dalykai. Tokioje, tad, atmosferoje brenė A. Šapoka, kur buvo nuolatos skiepijami tvirti moralės ir krikščionybės principai. Veidmainiavimas, pataikavimas buvo smerkami. Teisingumas, tiesumas ir garbė buvo klasės draugų tarpe pirmaeiliai šūkliai ir siekimai. Teisingumo pavyzdžiū buvo kun. Alfonsas Lipniūnas bei istorikas Paulius Sležas, kuris, atrodo, buvo artimiausias Adolfo Šapokos draugas. P. Sležas ir Adolfo Šapoka mūsų tarpe buvo laikomi kritiškiausiais kokiomis nors idėjomis pasiimti. Juos laikėme kritiškais, o kartais net skeptikais vadindavome. Adolfo Šapoka buvo pusiausvyros žmogus ir karščiau nemojė — ieškojo vidurio kelio. Buvo jaučiamas jo palinkimas dalykus nuodugniai analizuoti ir nesiskubinti su išvadamis iš vieno kurio fakto. Jis ieškojo sintezės ir nebuvo lengvai įtikinamas. Vėliau tai gražiai reikšėsi jo istorijos darbuose. Šia prasme Adolfo, gal būt, turėjo įtakos ir dr. J. Yčas. Yčas sąmoningai pamokose reikalavė iš mūsų atsakymų precizijos ir reikalavė susiorientuoti tiksliai jo keliamuose klausimuose bei tiksliai jį atsakinėti, paaiškinant, kodėl taip, o ne kitaip būtina reikalą svarstyti. Taip vėliau ir Adolfo Šapoka svarstė Lie-

tuvos istorijos problemas. Jo stiprus analitinis ir sintetinis talentas gimė jo galvoje mintis išaiškinti Lietuvių Tautos praeitį, jos istorijos eigą ir suprastai Lietuvių Tautos likimą. Adolfo Šapoka lietuviškais akimis ir lietuviška sąmone ieškojo sprendimo, paremto elementu visuma, ne atskirais duomenimis.

Likimas mane su Adolfo Šapoka išskyrė studijų metu universitete — jis Kaune studijavo, o aš netikėtai atsidūriau Paryžiuje. Vėliau, kai dirbau Kaune — jis važinėjo studijų tikslais Prahon, Stockholman, Vilniun. Susitikdavome retkarčiais. Ryšį palaikė, atsiųsdamas savo studijas. Po to, tremtyje atsidūręs, Adolfo Šapoka parašydavo laiškus, sielodamasis Lietuvos reikalais. Labiausiai jam rūpėjo mūsų veiksmų vienybės ir darbo reikalai, lietuvių išlaikymas ir Lietuvos likimas. Ypačiai sielėjosi geros informacijos apie Lietuvą stoka situaciją ir gerino, parašydamas "Lithuania, Country and Nation" (1946 m.) ir "Lithuania through the ages" (1948 m.) Jis sielėjosi, kad mūsų veiksniai LDT informacijos darbą gerai organizuotų, imtųsi patys iniciatyvas. Nekartą insistavo, kad reikia rūpintis

DR. J. IR K. AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
5430 So. Kedzie Ave.
Prilima ligonius pagal susitarimą. Del valandos skambinti telefonu HEmlock 4-1592 nuo 2 iki 9 v. p. p. kaskied, Iškylus trečiadienį ir šeštadienį.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIU, AUSU, NOSIES IR GERKLES LIGOS PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Šeštadieniais 10-12 val. Trečiadienį uždaryta. Kitu laiku susitarus. Ofiso telefonas PR 8-3229 Rez. telef. WAibrook 5-5076

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) tel. LU 5-6446
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepa, skambinti MI 3-0001.

DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3 treč. uždaryta. Antradienį ir penkt. vakarais nuo 7 iki 8.

GRADINSKAS
J. G. TELEVISION CO.
2512 W. 47th St. FR 6-1998
TV RADJAI, HI-FI, VESINTUVAI, Pardavimai-taisyimai Sek. uždaryta

ŠI MĖNESI PAS BUDRIKĄ

Duodamos didelės nuolaidos ant gerų RAKANDU, TELEVIZIJŲ, AUKSINIŲ DAIKTŲ, RANKINIŲ LAIKRODELIŲ, DEIMANTŲ

Svečių kambario setai, 2 dalių, nuo \$99.00
3 dalių miegamųjų kambario setai nuo \$99.00
5 dalių Dinetto setai \$38.00
KARPETAL, SALDYTUVAI, GAZINIAI, PECIAI, TELEVIZIJOS, HI-FI Stereo, Phonografai, KEDS, LEMPOS.

Lengvais išsimokėjimais Lietuviški rekordai

BUDRIK FURNITURE
3241 So. Halsted St.
Tel. CALumet 5-7237

Atdara pirmadienį, ketvirtadieniais iki 9 val. vakaro Sekmadieniais 11-5 val.

Budriko radio programos sekmad. 3 stoties WHFC, 1450 kil. nuo 2 iki 2:30 valandos po pietų.

STIRBIS FUEL OILS

Aliejus virtuvei ir krosnims "Geresnė ir pigesnė alyva"

Tel. HEmlock 4-6264

PETRAS STIRBIS
6741 So. Maplewood Ave.
Chicago 29, III.

išeisti dokumentacijos veikalas svetimom kalbom. Jis puikiai suprato, kad vadinamame Lietuvos išlaisvinimo darbe mums reikia žiūrėti, jog sve-timšalių leidžiamuose žurnaluose, laikraščiuose būtų rašoma apie Lietuvą. Jam atrodė, jog tai geriausias kovos už Lietuvą kelias. Su tais rūpesčiais jis mums apleido. Mirtis negalėstingai jį dar jauną išgyvų tarpo išplėšė. Tačiau jo dideli darbai Lietuvos istorijoje pasilieka mirties nepaliesi.

Prisimena man Adomo Mickevičiaus posakis — "Lietuviai yra karstų garbintojai". Pagalvoju, kažin, ar gyvas būdamas, Adolfo Šapoka buvo supras-tas ir įvertintas, ar jis kartais ne per daug turėjo materialinių sunkumų, jog staiga

DR. J. IR K. AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
5430 So. Kedzie Ave.
Prilima ligonius pagal susitarimą. Del valandos skambinti telefonu HEmlock 4-1592 nuo 2 iki 9 v. p. p. kaskied, Iškylus trečiadienį ir šeštadienį.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIU, AUSU, NOSIES IR GERKLES LIGOS PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Šeštadieniais 10-12 val. Trečiadienį uždaryta. Kitu laiku susitarus. Ofiso telefonas PR 8-3229 Rez. telef. WAibrook 5-5076

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) tel. LU 5-6446
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepa, skambinti MI 3-0001.

DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3 treč. uždaryta. Antradienį ir penkt. vakarais nuo 7 iki 8.

GRADINSKAS
J. G. TELEVISION CO.
2512 W. 47th St. FR 6-1998
TV RADJAI, HI-FI, VESINTUVAI, Pardavimai-taisyimai Sek. uždaryta

ŠI MĖNESI PAS BUDRIKĄ

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. PR 6-1795 arba 695-0533 Elgin
425 N. Liberty Street, Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketv., penkt. 1-4 ir 7-9 Antr. 1-6, treč., šešt. pagal sutartį, sekmd. uždaryta.

DR. S. IR M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2751 West 51st Street
(Bendra praktika ir alergija)
Valandos: pirm., antr., ketv., 2-9 val.; penkt. 10 v. r. iki 9 v. v.; šeštadienį 10 v. r. iki 1 p. p. Ligonius priima pagal susitarimą.

DR. J. G. BYLA - BYLAITIS
Nervų-smegenų chirurgija, ligos
2737 WEST 71st STREET
Valandos tik susitarus
Tel. GROvehill 6-3409

DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS
6132 S. Kedzie Ave. WA 5-2670.
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepa, skambinti MI 3-0001.

DR. B. GAIZIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė: akuserija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1-3 ir 5-8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 p. p. Trečiadieniais uždaryta

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidus ir vaikų ligos
2737 West 71st Street
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštadienį 12:30 iki 2:30 val. p. p. Trečiadienį ir kitu laiku tik susitarus. Tel. ofiso ir rez. WA 5-2017 Ligonius priima pagal susitarimą

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
(JOKŠA)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKU LIGOS
2656 West 63 Street
Val.: Pirmadienį, ketv., nuo 2:30 iki 4:30; antr. ir penkt. nuo 2 iki 8; šešt. nuo 1 iki 4 val. Kitu laiku tik susitarus.

DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Ofisas 2659 W. 59th St.
Val. Pirm., ketv. 2-4 p. p. ir 6-8 p. p., šešt. 10-12 val.
Ofisas 3259 S. Halsted St.
Val. Antradienį, ketv. 2-7 val. p. p. Trečiadienį uždaryta.

Perskaite "Draugą", duoki-
• ir kitiems pasiskaityti

mirtis jį pakirto. To nežinau, bet klausimą keliu, nes jis aktualus ir kitų mūsų pajėgų atžvilgiu. Nepakanka mirusių pagerbti, reikia pagyvoti, ar gyvieji kultūrininkai, mokslininkai turi pakankamas sąlygas darbą dirbti ir Lietuvai pasitarnauti.

Adolfas Šapoka daug padarė ir daug paliko mums. Tikėtis reikia, kad bus žmonių, kurie jo srities bare dirbs ir atliks naujus uždavinius. Reikia sve-timųjų tarpe Lietuvos istoriją nušviesti, Lietuvio Tautos valią būti Laisva ir Nepriklausoma valstybe pareikšti plačiai.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6-8 v. vak. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta

DR. ALDONA JUŠKA
AKIU LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Rd.
Valandos 9-12 ir 7-9 v. v. pagal susitarimą. Iškylus trečiadienį ir šeštadienį

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7 Treč. ir šešt. 10-12.

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvio gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, penktadienį, nuo 1-4 p. p., 6:30-8:30 val. vak. Šeštadienį 1-4 val. trečiadienį uždaryta.

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Iškylus trečiadienį ir šeštadienį 12 iki 4 popiet

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
Val.: Kasdien popiet nuo 12-3 val. vak. pirm., antr., ketv. 6-9 val. Trečiadieniais tik susitarus

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KEDIKIŲ IR VAIKU LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmadienį, antradienį, ketv. ir penktadienį nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiadienį, nuo 11 val. ryto — 1 val. p. p. Šeštadienį, 11 val. ryto iki 3 val. p. p. Ofiso tel. RE 7-1168 Res. tel. WAibrook 5-3765

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS
2517 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(OFISO IR REZ.)
VALANDOS PAGAL SUSITARIMĄ

DR. A. MACIONAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Val.: pirmadienį ir ketvirtadienį 1-4 p. p. antradienį ir penktadienį 5-8 v. v.

DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė: vidus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštadienį 9 v. r. — 2 p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. JONAS V. MILLERIS
NERVŲ IR SMEGENŲ LIGOS
5430 S. Kedzie Avenue
PAGAL SUSITARIMĄ
Tel. HE 4-1562

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA-CHIRURGE
Vidus ligos
10748 S. Michigan, Chicago 28, III.
Telef. ofiso: Pullman 5-6766 Namų: BEverly 8-3946
Pirm. val.: kasdien 6-9 v. v., šešt. 1-4 v. p. p. trečiadienį — uždaryta.

DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Ofisas 2659 W. 59th St.
Val. Pirm., ketv. 2-4 p. p. ir 6-8 p. p., šešt. 10-12 val.
Ofisas 3259 S. Halsted St.
Val. Antradienį, ketv. 2-7 val. p. p. Trečiadienį uždaryta.

Perskaite "Draugą", duoki-
• ir kitiems pasiskaityti

Darbas nelengvas, bet didingas. Jį reikia atlikti. Adolfo Šapoka tą darbą dirbo. Reikia, kad kiti tai tęstų. Tai bus geriausias ir Adolfo Šapokos pagerbimas ir Lietuvai patarnavimas, kas velioniui labiausiai rūpėjo. Dėl Lietuvos Laisvės kova nelengva, bet bus ji tęsiama ligi laimėjimo. Darbininkų reikia. Vienam kovotojui kritus — kiti jo vietoje tą darbą turi tęsti. Tai mūsų kartos likimas ir uždavinys.

— Tik tada gyvenama, kai kuriama.

—E. Fr. Feuchtersleben

DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL.: kasdien nuo 2 iki 9 val. vak. Treč. ir sekmd. tik susitarus.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
2745 West 69th Street
Spec. ORTHOPEDINES LIGOS
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę.
VAL.: Pirmadienį, antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 ryto ir nuo 6-8 val. v. Šeštadienį, nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2290.

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave. YA 7-7381
Val.: 10 ryto iki 8 vak. trečiadienį, uždaryta. Šeštadienį 10 v. r. iki 2 p. p.

DR. W. ROSS Dr. L. Seibutis
Inkstų, puslės ir šlapimo takų chirurgija
Ofisas: 7958 S. Maryland Ave., tel. GR 6-0091; 392 E. 159th St., Harvey, Ill., tel. EDison 3-4833; 30 N. Michigan Ave., Suite 808, tel. CE 6-7764. Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GROvehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. m. Penkt. tik 1-3 p. m.
Trečiadienį ir šeštadienį pagal sutartį.

DR. E. STANAT-STANAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Mitybos ir svorio problemos
1951 W. Irving Park Rd.
(Damen Ave. kampas)
Val. pirm., ketv. ir penkt. 7-8 v. p. p. ir pagal apointmentą.
Tel. Ofiso LA 5-2134, Rez. 878-5960

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 S. Ashland Ave.
Bendra praktika ir specialiai chirurgija
Valandos kiekvieną dieną 2-4 ir 6-8 val. vak. Trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta. Priima pagal susitarimą. Šeštadieniais nuo 2 val. iki 5 val. vak.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERU LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2-4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmą ligonius pagal susitarimą. Del valandos skambinti tel. HE 4-2123 nuo 1 iki 8 val. popiet, kasdien, Iškylus trečiadienį ir šeštadienį

DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS
Valandos: nuo 1-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais nuo 1-4 val. popiet Trečiadieniais uždaryta.

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 South Kedzie Ave.
Ofiso val. kasdien: 2-4: 6-8. Šeštadienį, nuo 2 iki 4. Treč. ir sekmd. tik skubiais atvejais ir susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3160
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 W. Marquette Road
Val. nuo 2 iki 4 v. v. ir 7 iki 8 v. v. Trečiadienį ir šeštadienį pagal sutartį.

DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6656
Rez. 6600 So. Artesian Avenue
Val.: 11 v. ryto iki 3 v. p. p., 6-7 v. v.

DR. STASYS ŽMUIDZINAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Staigiai susirgus arba susižeidus (Emergency), šaukite telefonu — 434-6967 nuo 2 valandos po pietų ligi 5 valandos ryto, kasdien.

Dar vis gili žiema

Vytauto Maželio nuotrauka

Stepas Zaborikas

Feniksas

Ilustruota Viktoro Petravičiaus lino raiziniams

— Būtam fikra, kad tebėra gyvas, tai dar galėčiau suprasti, bet dabar...

Jauna moteris žvilgtelėjo į šalimais sėdintį vyrą ir patraukė pečiais.

— Kiek žinau, visi belaisviai parašė savo namiškiams, — pridėjo jis. — Tavas, greičiausia, bus žuvis kur vakarų fronte.

Moteris giliai atsiduso, jos skruostai išraudė. Tamsios akys neramiai sukrutėjo po sunkiom blakstienom.

— Ir vėl tu pradedi, Ansa.

Nebesakydamas nė žodžio, Ansa patrynė ranka smakrą ir išsitiesė žolėje. Tyrolio kalnai buvo užgažę eglėmis ir krūmokšniais, tiksliai tarpais jų uolos pilkavo visiškai plikos. Vaikiame ir giedriame danguje, rodos, atsiskambėjo pievose besiganančių karių ir ožkų varpeliai. Viskas čia buvo neįspasakytai gražu ir drauge taip šalta širdžiai, kad mintyse Ansa nekartą norėjo pastumti šiuos didžiulius kalnus į šalį ir nors viena akim žvilgtelėt į gimtąją Baltijos jūrą.

Nuo tos dienos, kada turėjo apliekti Klaipėdą ir palikti dviejų aukštų namus su didžiule krautuve, Ansa nė vienos nakties ramiai nepasilsėjo. Kantariai stūmė dieną po dienos, mėnesį po mėnesio, tikėdamas, kad pasibaigus karui, vėl galės sugrįžti į Žvejų gatvę, atgauti tėviškę ir pradėti gyvenimą iš naujo. Karas pasibaigė, Žvejų gatvė vis tebebuvo neįsikiamai toli.

— Skaitai, rašai, nuolat žiūrinėji į jo paveikslus, ir vienas Dievas nežino, kokios mintys gali ateiti į tavo galvą, — vėl prašneko vyriškis. — Pati save žudai, Herta.

Moteris pakėlė akis, ir tą pačią akimirka Ansa pajuto, kaip skaudžiai ji kentė širdies gilumoje. Nors teturėjo ne daugiau kaip dvidešimt trejus metus, bet jau atrodė senstėjęs ir išvargęs. Tačiau ir išvargęs ji atrodė dar labai graži su savo didelėmis, tamsiai mėlynomis akimis, švelnute oda, per vidurį perskirtais tamsiais plaukais.

Per pietus namo grįžtantis austrų kareivis atnešė Herta laišką. Nespėjo paimti ir rankas voko, ir jos pirštai pradėjo drebėti. Ji pažino rašyseną. Adresą ant voko bus užrašiusi kažkokia svetima ranka, bet visas laiškas jo — Hermano.

"Mieloji Herta,

Tu gal jau nebesitikėjai sulaukti iš manęs jokios žinios, manydama, kad esu žuvis. Bet aš tebegyvenu, nors gal būčiau laimingesnis, jei gu būčiau susilaukęs kai kurių savo kovos draugų likimo Sibiro taigose. Deja, mano širdis tebeplaka kaip plakusi, ir mano kraujas tebe teka gyslomis, bet tiksliai kraujas ir širdis tebėra tie patys, visa kita taip nežmoniškai pasikeitė! Pamačiusi mane, nebepažintum.

Būčiau anksčiau parašęs, bet bijojau, kad kartais nesugalvotum manęs aplankyti. Tavo mintyse noriu išlikti toks, kokį mane išleidai į karą. Nes kamgi būtų miela žiūrėti į smakrą, kurio dalį nukirto granatos skeveldra? Esu nebe žmogus, karys, bet gyva pralaimėtų kovų pabaisa.

Palaidok mane, Herta, ir

užmiršk lygiai taip, kaip aš Tave palaidojau. Tegu mūsų širdys tampa mūsų kapais.

Kai gausi šį laišką, aš jau būsiu pakeliui į kitą ligoninę.

Lik laiminga!

Hermanas".

— Hermanas tebėra gyvas!! — pasakė Herta vokiečiams, kurios, kaklus ištiesusios, laukė naujienų. Jos balsas staiga pasidarė duslus.

— Gyvas?

Moterys kaip viena sužiuojo į Ansa, stovintį prie lango ir žiūrintį į šv. Izidoriaus aikštėje srovenantį fontaną.

— Hertos sužadėtinis tebėra gyvas! Visą puslapį prirašė apie save.

Ansa tylėjo.

— Galima žinot, ką jis ra-

šė? — paklausė viešbučio savininkė.

Herta perbraukė ranka per kaktą.

— Jis baisiai sužeistas, — sukuždėjo ji. — Pusiau gyvas — pusiau miręs.

— Vargšas jaunuolis! Vargšė Herta! — garsiai atsiduso viešbutininkė.

— Baisu, kaip juos dabar apleidžia, — karščiausiai jauna mergaitė nuo Reino, permesdama per petį ilgą, geltoną kasą.

— Gydytojai turėtų ką nors daryti, kad jis būtų išgelbėtas. Juk jis — didvyris.

O patylėjusi kiek, pridūrė: — Hertos vietoj būdama, aš distiek tekėčiau už jo.

— Kalbi nesąmones! — subarė mergaitės motina, padžiūvusi, ilganosė vokiečių. — Nieka da nebuvai ištekęs, tai nežinau, ką reikėtų gyventi su tokiu vyru, kuris nei gyvas, nei miręs.

Žinios apstulbinta, Herta ilgai sėdėjo kaip sustingęs. Tik iš pečių krūpčiojimo galėjai suprasti, kad ji verkia. Pabėgėlės vokiečių ir vietinės austrės dairėsi viena į kitą, pačios nežinodamos, kas daryti: ar mėginti paguost, ar palikti ją vienai vienai.

Po ilgos tylos Herta atsistojo, nusišluostė ašaras ir pasakė tyliai, bet tvirtu balsu:

— Šiandien pat keliauju į ligoninę. Pas Hermaną.

Ansa lydėjo Herta į geležinkelio stotį. Kopdami per uolas ir leisdami žemyn siaurais takeliais, jie palaikė viens kitą už rankų, bet kai pasiekė pletą, išsiskyrė irėjo kas sau, lyg būtų atsitiktinai bendrakeiviai.

Herta visą laiką galvojo apie tai, kaip skamba Wagnerio muzika.

Stengdamasis eiti koja kojon, Ansa nervinos. Kiekvieną kartą, kada tik jis pamėgindavo užmegzti kalbą, Herta pagreitindavo žingsnius.

— Atsimeni, kaip mes pirmą kartą susitikom? — paklausė Ansa, kai Herta pagaliau pri-trūko kvapo, nusiėmė nuo pečių kuprinę ir sustojo ties pušim pasilsėti. — Ar dar atsimeni?

— Atsimenu.

— Visų akys nukrypo į mus, kai atsisėdau prie tavo stalo. Jaunas ir nesužeistas tarp civilų! Turbūt mane palaikė dezertyru ar kokiu iš Gestapo. Iš karto buvai nedrąsi, atsakinėjai trumpai į mano klausimus. Bet už kelių dienų pasidarei nebe tokia baiki. Tapome draugai. Numetėi juodą suknelę, kuri būtų tikus pagyvenusiai poniai, ir apsisilvikiškai skaisčios spalvos megztuku ir trumpu sijonėliu — kaip ir pri-tiko tavo amžiaus panelei.

— Pati nežinau, kodėl taip dariau, — sumurmėjo Herta.

Ansa prisilinko arčiau.

— O ar atsimeni, kaip mes pirmą kartą išėjom už miesto? Pasivaikščioti?

Herta tylėdama iškaito.

— Kai reikėjo perbrist upe-luką, tu pasikėlei sijoną, kaip tikra kaimo mergaitė. Paskui abu išsitiesėm netoli laukinio erškėčio. Žiūrėjai į mane pri-merktomis akimis ir juokeis. Buvai pasiutusiai graži, kai juokeis... Tą naktį įsitikinau, kad be tavęs man — ne gyvenimas.

Herta nusišluostė nuo kak-tos prakaitą.

— Gal galiu paprašyt van-dens?

Ansa atrišo kuprinę ir išė-mė bonką su vandeniu. Her-ta nurijo kelis gurkšnius, pas-kui atsigulė aukštelinėka ir žiūrėjo į kalnų atbrailas, ku-rios spinkėjo saulėje kaip ka-lavijo ašmenys. Staiga Ansa nutvėrė jos rankas ir pradėjo bučiuoti.

— Paleisk! — sukuždėjo Her-ta.

— Ar tai nebegalėsiu nė at-sisveikinti?

Ansa paleido rankas, ir ku-rį laiką abudu tylėjo.

Saulė pamažėl leidosi į slė-nį, ilgindama uolų šešėlius ir tamsindama įkalnes. Anapus lūsto slėnio Herta galėjo ma-

tyti blizgančius geležinkelio bė-gus, nors iki ten dar buvo ge-ras kelio galas pėsčiai.

— Iki stoties pabaigsiu vie-ru. — pasakė ji, vėl atsisoda-ma ir užsidėdama ant nugaros kuprinę.

— Atrodo, kad greit pradė-siu tavęs nebemylėt, — sumur-mėjo Ansa, bet Herta net ne-lėgindo jo žodžių.

Ansa stipriau atsišliejo pu-šies liemenio ir sukando apati-nę lūpą.

Prie ligoninės vartų Hertos rankas ir kojas apėmė ligšiol nepatirtas silpnumas. Peržen-gus slenkstį, ji stabterėjo va-landėlę ir giliai atsikvėpė.

— Girdėjau, kad čia gydo-mas leitenantas Hermann von Waldenstein.

— Herman von Waldenstein?

Budinti sesuo tiriama žvilg-terėjo į Herta, paskui ėmė pir-štu slinkti per lygionį čiašą.

— Taip, jis yra čia. O kas jūs? Jo giminaitė?

Nervinama būdinčios sesers žvilgsniu, Herta linkterėjo gal-va. Kad tik nebeklausinėtų.

— Jis taisosi, — kalbėjo se-suo. — Jei nebus kokių nenu-matytų komplikacijų, už sa-vaitės ar kitos galės išsirašyti iš ligoninės. O dabar eikit į parką, paskui pasuksit į fon-tanėlį. Jis ten dažniausiai sėdi ant suoliuko ir barsto trupi-nius žuvytėms.

Už savaitės ar dviejų galės išsirašyti iš ligoninės, galvojo Herta, kopdama laiptais žemyn. Ar tai reiškia, kad jis bevil-tiškai sužalotas ir kad ligoninė nutarė jį atsikratyti? O gal ji norės perkelti į kitą vietą, kur geresni chirurgo stengsis padaryti viską, kad restau-ro-tų nors dalį jo kūno ir kaulų?

Herta buvo sūčiūsi apie plas-tines operacijas, ir pagalvojus apie kančias, kurias turi iškęs-ti operuojamieji kariai, ją nu-kretė šurpas. Kad nors pažintų jį, čia susitikusi!

Širdis ėmė stingti, kai ji pa-matė grupę karių besišildančių saulėje. Pulkas žvirblių strak-sėjo aplink juos ir rankiojo nuo žemės trupinius, kuriuos tin-giniaudami vyrai barstė į visas puses. Jų rankos ir alkūnės, o kai kurių ir galvos buvo aprai-šotos tvarsčiais, tačiau nė vienas iš jų neatrodė taip sužeis-tas, kad nebūtų galima pa-žinti.

Hertos akys bėgo nuo vieno veido prie kito, bet Hermano čia nesimatė. Kurgi jis sėdėtų? Gal jis sąmoningai šalinasi nuo kitų? Net dviem atvejais ji apė-jo fontaną, bet, išskyrus mės-lą karvelį, tarpais pasikeliantį į orą, tarpais vėl nutupiantį ant vandens dievo peties, čia nieko daugiau nebuvo.

Staiga jos dėmesį patraukė atokesnis balsas. Ji krūptelėjo. Širdis pradėjo įsibėgėti. Tarp milijono balsų Herta būtų pa-žinusi jo tembrą — švelnumo ir šiurkštumo mišinį, balsą, ku-ris niekada nebuvo nutilęs jos ausyse.

Neregimos jėgos nešama, Herta pagreitino žingsnius ir už minutės ar dviejų priešais ją atsistojo aukštas, jaunas vyras, kurio kairė ranka, bal-tais tvarsčiais aptvarstyta, glaudėsi prie krūtinės. Su juo ėjusi jauna gailestingoji sesuo, sekundė stabterėjo, žiūriamai pažvelgė į Herta, ir nė žodžio nepasakiusi, nuskubėjo į ligo-ninės pusę.

Beždė, Herta spoksojo į Hermaną, netikėdama savo aki-mis. Jo veidas buvo išblyškęs ir išvargęs. Spagos kirtis, gau-tas Heidelberge, atrodė dar ryš-kesnis negu anksčiau. Eidamas jis šlubčiojo kaire koja. Ta-čiau nežiūrint to, Hermanas atrodė lygiai toks pat gražus, kaip ir tada, kada išlydėjo jį į frontą.

Hermanas, netikėtai susidū-

ryti blizgančius geležinkelio bė-gus, nors iki ten dar buvo ge-ras kelio galas pėsčiai.

— Iki stoties pabaigsiu vie-ru. — pasakė ji, vėl atsisoda-ma ir užsidėdama ant nugaros kuprinę.

— Atrodo, kad greit pradė-siu tavęs nebemylėt, — sumur-mėjo Ansa, bet Herta net ne-lėgindo jo žodžių.

Ansa stipriau atsišliejo pu-šies liemenio ir sukando apati-nę lūpą.

Prie ligoninės vartų Hertos rankas ir kojas apėmė ligšiol nepatirtas silpnumas. Peržen-gus slenkstį, ji stabterėjo va-landėlę ir giliai atsikvėpė.

— Girdėjau, kad čia gydo-mas leitenantas Hermann von Waldenstein.

— Herman von Waldenstein?

Budinti sesuo tiriama žvilg-terėjo į Herta, paskui ėmė pir-štu slinkti per lygionį čiašą.

— Taip, jis yra čia. O kas jūs? Jo giminaitė?

Nervinama būdinčios sesers žvilgsniu, Herta linkterėjo gal-va. Kad tik nebeklausinėtų.

— Jis taisosi, — kalbėjo se-suo. — Jei nebus kokių nenu-matytų komplikacijų, už sa-vaitės ar kitos galės išsirašyti iš ligoninės. O dabar eikit į parką, paskui pasuksit į fon-tanėlį. Jis ten dažniausiai sėdi ant suoliuko ir barsto trupi-nius žuvytėms.

Už savaitės ar dviejų galės išsirašyti iš ligoninės, galvojo Herta, kopdama laiptais žemyn. Ar tai reiškia, kad jis bevil-tiškai sužalotas ir kad ligoninė nutarė jį atsikratyti? O gal ji norės perkelti į kitą vietą, kur geresni chirurgo stengsis padaryti viską, kad restau-ro-tų nors dalį jo kūno ir kaulų?

ryš su Herta, atrodė ir nuste-bintas ir suerzintas. Stabtelėjo vietoje, kaip karys per pulko vėliavos pakėlimą, sakytum, su žeme suaugęs.

Pirmas Hertos impulsas bu-vo mestis jam ant kaklo ir ap-sipilt ašarom. Padėkot Aukš-čiausiam, kad jis išliko toks, koks buvo. Bet paskui jos šir-dį pradėjo apimt įniršimas.

— Kodėl tu man melavai?

Hermanas nudavė, lyg negir-dėtų jos žodžių.

— Kodėl prirašei tiek nebū-tų baisių?

— Nedaug betruko, kad taip atsitiktų, — sumurmėjo Her-manas, trukterėdamas pečiu ir pasukdamas gilyn į parką. Kai jį atsisėdo po sena, sakuota pušim, atokiau nuo kitų ligo-nių. Hermanas pridėjo:

— Tokie dalykai fronte ne naujiena.

— Betgi tu išlikai beveik vi-sškai sveikas. Atrodai geriau už visus kitus čia esančius. Kam reikėjo išgalvoti tokias istorijas?

Užuot atsakęs, Hermanas

nervingai užsidėjo koją ant ko-bintos ir karklo šakele pradėjo valyti nuo bato dulkes. Paskui jis užsidėgė cigaretę.

— Ką tu galvojai, taip rašy-damas?

— Galvojau, kad ir tu, kaip kitos karių sužadėtinės, jau se-niai būsi mane užmiršus. Pati matai, kaip velniškai viską su-griovė karas.

Jo balsas buvo šaltas, viskam abejingas. Nuo to Hertos šir-dis dar labiau užvirė.

— Bet mūsų niekas nesugriō-vė! — sušuko ji. — Ir tu ir aš — pasilikom lygiai tokie, kokie buvom.

— Nebe tokie, nesakyk.

Hermanas perlaūžė karklo šakelę ir nusviedė tolyn.

— Niekada nebebūsim tokie, kokie buvom. Lygiai, kaip ir mūsų miestai niekada nebeat-sistatys tokie, kokiuos buvo pa-statę mūsų architektai.

Herta sunkiai atsiduso.

— Negaliu suprasti, kas ta-ve taip pakeitė! — Ji stengėsi savo žvilgsniu pasiekti Herma-no sielą. — Argi aš tau nera-šiau? Ar nebuvau tau atvira ir nuoširdi? Lioviausiu rašius tik tada, kada pradėjai nebeat-sakinėt į mano laiškus.

— Kare tenka susitikti su visokio plauko moterimis, — murmėjo Hermanas. Herta pa-stebėjo, kad jis vengia jos akių. — Daugumas mano su-tiktųjų begėdiškai linksminos tuo laiku, kada jų vyrai kovėsi dėl tėvynės. Ir mirė... Daug gaivodavau fronte apie tokias vokietes. Ir apie tave. Paskui ligoninė... Argi tu galėjai skir-tis nuo kitų merginų?

— Gerai žinau, kad aš ne vo-kietė, o Klaipėdos lietuvaitė, kuri dar neprarado savo gar-bės nei kare nei po karo, — at-kiro Herta drebančiu balsu. Jos veidas degė, džiūvo lūpos. Žiūrėdama į Hermaną, ji gal-vojo: teisingai rašė jis, kad su-sitikusi nebepažinčiau jo. Argi tikrai karas bus jį taip nesvie-tiškai pakeitęs?

Nudelbęs akis, Hermanas stebėjo tamsiai žalią vabalėlį, galvotrūkiškai bėgantį į suoliu-ko pusę. Staiga jis paspyrė ba-to galu, ir vabalėlis nutiško drauge su žvyru ir pušies sku-lukėm.

— Turėk drąsos prisipažint, kad jau susiradai kitą. Man dabar vistiek.

FENIKSAS

Stepas Zobarskas

(Atkelta iš 3 psl.)

Herta stengėsi pagauti Hermano akis.

— Neturiu ko prisipažinti, — nervingai atkirto Hermanas. — Sužeistiems tokie dalykai mažai rūpi.

— Iš parko išėjai su mergaite...

— Tai paprasta slaugė, — Hermanas nutraukė ją. — Tarp mūsų nėra nieko bendro.

— Tai kam tada parašei tokį laišką? Ar manei, kad išsigandus tavo "tragedijos" ir akių neberodysiu? Ar tokiu būdu norėjai manęs atsikratyti?

— Tikrai maniau, kad nesi-rodysi.

Hermano balsas buvo toks tylus, kad Herta vos begalėjo suprasti jo žodžius.

Hertos širdis pradėjo veržtis iš krūtinės.

— Ar tai viskas, ką tu man dabar gali pasakyti?

Hermanas tylėjo. Jo lūpos buvo kietai sučiautos.

Herta apėmė nesuvaldomas jėgas.

— Kodėl tu nesugrįžai toks, kokį man vaizdai laiške? Į žmogų nebeįsivaizduoju!

Tikras pralaimėjusių kovų pabaisa!

Hermanas pašoko nuo suolo. Jo akys buvo pilnos įsiutimo.

— Išėik iš čia! — sušuko jis, kone dusdamas. — Kad nė kojos nebūtų nė vieno iš jūsų. Lietuvaitė iš Klaipėdos! Užsienietė! Visi jūs prisidėjot prie mano tėvynės sugriovimo. Visi! Visi! Aš nenekėčiu jūsų visu!

— O aš spiaunu į tave ir į tave panašius! — atkirto Herta. — Jūs nusipelnėte tai, ką gavot. Jus Dievas nubaudė už beprotišką išdidumą ir melą.

Vos begalėdama alsuoti, Herta pakilo nuo suolo.

Kitą rytą Herta pasiekė kalnus. Saulė jau buvo patekėjusi ir vėsus rytmečio dvelkimas ėmė pūsti į veidą. Ji žingsniavo palengva į Imsto slėnį, kur mažyčiai nameliukai, nelyginant kregždžių lizdai, kiurksojo išsimėtę po visą pakalnę. Norėdama pasilsėti, ji sustojo, nusiėmė nuo pečių kuprinę ir atsisėdo ties pušim saulės atokaitoje. Nusimovė kojines, išsilošė dulkes iš tarpupirščių ir išsitiesė žolėje. Aukštelinėka žiūrėjo į kalnų atbrailas, žvilgančias nuo saulės kaip kalvijas.

Ta pati vieta, kur ilsėjosi vakar, tačiau šiandien ji grįžta vienui viena.

Gulėjo ilgai, klajodama akimis po debesėlius, kol pradėjo tirpti kairė ranka. Tada ji atsisistojo, patrynė alkūnę, užlipo ant uolos ir ėmė žiūrėti žemyn, tarsi akimis būtų norėjusi išmatuoti kalno aukštumą ir po kojomis juoduojančios prarajos gyli.

...Staiga Ansa paėmė ją už abiejų rankų ir pradėjo bučiuoti. Ji norėjo ištraukti rankas, bet jo balsas drebo. Jis klausė: "Ar jau nebegalini nė atsišveikinti?" Bet tai buvo vakar. Šiandien ji grįžta vienui viena.

Herta užsimerkė. Vienas aklas žingsnis, ir kelionė pasibaigtų čia. Taip krinta meteorai begaliname erdvės okeane.

Tikrai vienas aklas žingsnis... — Herta!

Kazin kas ją šaukė. Šaukė? Ar jai tik taip pasirodė?

Šaukimas pasikartojo. Tokį ankstyvą rytą? Balsas šaukė nuo plento pusės.

— Herta!

Herta atsimerkė ir pakėlė

galvą. Užsimetęs ant pečių švarką ir laikydamas rankoje kalniečio lazda, artinosi jaunas vyras.

— Ansa! Iš kur tu čia dabar atsiradai?

— Žinojau, kad sugrįši, Herta. Skubėjau tavęs pasitikti.

— O maniau, kad mes niekada nebesimatysim, Ansa.

— Turėtum žinoti, Herta, kad "visada" ir "niekada" gyvenime beveik neegzistuoja.

Tai tik poetų išmislis. Geriau pasakyk man, ar suradai tą savo Hermaną von Waldensteiną?

— Herta iškaito.

— Suradau, Ansa. Suradau.

— O kaip jo išvaizda? Ar labai pasikeitęs?

Herta valandėlę tylėjo, lyg pati su savim kovodama, pasukusi nebeįsilaikė ir sušuko pro asarus:

— O, Ansa, Ansa! Toks baisus, kokio dar niekada nebuvau mačius. Baisios nebegali būti. Bėgau nuo jo, kaip nuo rauptuoto — nė neatsigrįždama.

Jaunasis vyras klausėsi tylėdamas. Vienu metu jis atsiskuko į skruzdėlyną, sunęštą netoli uolos, pakrapstė lazdos galą skujas ir giliai atsisuso.

— Ar tiesa, kad jis nė kiek nepasikeitęs, tik viena koja truputį šlubuoja?

Herta išblyško.

— Bet... iš kur tu viską žinai?

— Kareivys papasakojo. Tas pats, kuris tau atnešė Hermano laišką.

Ansa prisilenkė prie Hertos ausies, lyg bijodamas, kad kas neišgirstų jo žodžių:

— Vakare naktį norėjau išvažiuoti į Innsbrucką. Jau buvau ir daiktus susidėjęs. Iš ten, sakiau, persikelsiu į Muencheną, o paskui — nesvarbu kur: į Ameriką, Kanadą, Australiją...

Kad tik toliau nuo šito prakeikto miestelio. Tokios buvo mano mintys. Paskui pamaniau tą kareivį. Sustabdžiau ir ėmiau klausinėti apie Hermaną. Gerai,

kad neišvažiuočiau prieš tai su juo nepasikeitęs.

Nežemiška tyla pasitiko jo žodžius. Hertos veidas, pirma mirtinai išblyškęs, dabar staugo parado kaip kraujas. Ties smilkiniiais ėmė trūkti vos regimos gysliukės.

Ilgai ilgai stovėjo ji, nejudėdama, atsiremusi rankomis jau- nojo vyro peties, kol įtampa pamažu ėmė slūgti. Ansa glostė jos galvą, ieškodamas mintyse paguodžiančio žodžio ir il- gai, ilgai negalėdamas jo rasti.

NUOSTABUS SUMERŲ PASAULIS

Prancūzų Gallimardo leidykla užsimojo išleisti keturiasdešimt tomų rinkinį, kur tekstų ir paveikslų pagalba bus atvaizduota viso pasaulio civilizacijos, nuo seniausių ligi dabartinių laikų, raida.

Pernai pasirodęs pirmasis tomas, pavadintas "Sumer". Jame apžvelgiama Mesopotamijos tautų civilizacija, pasiremiant jų meno kūriniams. Sprendžiant iš atrastų fragmentų, ši civilizacija buvo grandiozinė. Kai kurie tų fragmentų siekia šešis tūkstančius metų pr. Kr. Tačiau reikšmingiausia ji yra iš II-jo tūkstantio ir iš IV sim- mečio pr. Kr.

Si sumerų civilizacija buvo ankstybesnė už asirietį. Prieš trisdešimt metų vadovėliuose ji buvo vadinama chaldejietų ir suplakama su bibline. Prade- dant 1930 metais, atrastieji do- kumentai atskleidė tų tolimųjų civilizacijų buvimą.

Dalini jos buvo žinomos ir ankščiau. Pirmieji asirietį me- no rinkiniai pasirodė Europoje Luvro muziejuje 1847, o Bri- tų muziejuje — 1848 m. Bet tai buvo duomenys kasinėjimų, atliktų be mokslinio kriterijaus ir be pažinimo, kurie būtų lei- dę juos tinkamai klasifikuoti. Tačiau per pastaruosius 20 m. atliktas didelis darbas. Prancū- zų, anglų, vokiečių ir amerikie- čių ekspedicijos metodškai ir ekspertiskai nustatinėja arti- mųjų Rytų civilizacijos pagrin- dus, kuriuos vargu ar bepakeis vėlybesni atradimai.

Tuo būdu "Sumer", I-sis to- mas "Pasaulio formų" rinkinio, yra moksliskai sudarytas ka- d neišvažiuočiau prieš tai su juo nepasikeitęs.

Nežemiška tyla pasitiko jo žodžius. Hertos veidas, pirma mirtinai išblyškęs, dabar staugo parado kaip kraujas. Ties smilkiniiais ėmė trūkti vos regimos gysliukės.

Ilgai ilgai stovėjo ji, nejudėdama, atsiremusi rankomis jau- nojo vyro peties, kol įtampa pamažu ėmė slūgti. Ansa glos- tė jos galvą, ieškodamas minty- se paguodžiančio žodžio ir il- gai, ilgai negalėdamas jo rasti.

talogas tos pasakiškos civiliza- cijos, žydėjusios tarp Tigro ir Eufrato. Andre Parrot sutar- kė gausius dokumentus ir taip pat parašė tekstą. Šioje srityje jis yra pasaulinis autoritetas. Jis vadovavo archeologinėms ekspedicijoms Jeruzalėje, Sirijo- je ir Irake. Jo pastarieji atradi- mai Mari (Sirijoje) yra pa- grindiniai Mesopotamijos civil- izacijos istorijai. Kasinėjimuose rasti ne namų apyvokos daiktai, bet tikri meno kūriniai. Visas tas menas yra magiškas, religinis. Žmogiškos formos ja- me tesuvokiamos tik kaip per- skeitimo elementas, tariant kaip vilčių, tikėjimo ar baimės atvaizdavimas. Rastieji turtai patvirtina spėjimą, kad moti- nystės — "Motinos — deivės" kultas, paplitęs Viduržemio jū-

ros pakraščiuose, yra labai se- nas, nes ji vaizduoja Marmo statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri- nis, o paskui vaizdavo gyvulius ir paukščius, ir tik vėliausiai žmogų. Ši civilizacija mums at- skleidžia, kad žmogus jau tuo metu buvo pasiekęs aukštą

statulėlės (5000 metų pr. Kr.). Ties atradimai taip pat paro- do, su kokių rūpestingumu tos tautos statė savo šventyklas, jų papuošimą, kuris iš pradžių buvo abstraktus, vėliau patapo figūrinis, pradžioje geometri-

VĖŽYS - MŪSŲ NELAIMĖ

DR. V. LITAS

Karl Bauer, Heldelbergo Universiteto Chirurginių Klinikų Direktorius, didelis vėžio ligų žinovas, šitaip sako: negydomas vėžys "visu mirtinu tikrumu" žmogų veda prie mirties. Mirtis nuo vėžio nėra žvakės užgesimas: žmogus turi praeiti ilgesnį ar trumpesnį kančių kelią.

Vėžys negydomas neišnyksta. Žmogus turi priimti sanatio curativa medicą, kitaip pasakius, kovą prieš vėžį turi įsikišti gydytojas. Žmogaus gydymas nuo vėžio — operatyvnis, spinduliais ar cheminėmis priemonėmis — visada yra agresyvi terapija ir didelis organizmo apsunkinimas. Organizmas turi atiduoti didesnę ar mažesnę auką: prarasti organą, apriboti kurio nors organo pajėgumą ir t. t.

Visas kovos prieš vėžį sunkumas yra vėžio pradžios nepastebėjimas ir nenujautimas. Vėžio pradžia turi nedaug simptomų. Vėžio "pradžios simptomai" pasirodo tik po komplikacijų. Tiesioginiai simptomai yra komplikacijų simptomai. Žmogus vėžį pastebi tik po didelio pavėlavimo. Vėžio pradžia yra tik vietinis susirgimas. Po to vyksta išsiplėtimas. Tada žmogus išgyvena realybę, viskas pervėlu!

Ankstyvas pažinimas, ankstyvas diagnozavimas ir ankstyvas gydymas yra patikimiausias kelias kovai prieš vėžį. Priemonių prieš vėžį kombinavimas yra labai didelis. Metodų pasirinkimas yra ne visiems organams, vėžio stadijoms ir formoms vienodas. Vis dėlto yra trys pagrindinės kovos priemonės: 1) operatyvinis vėžio pašalinimas, 2) spindulinis gydymas (Roentgeno spinduliai, radiumas, radioaktyvūs isotopai ir t. t.), 3) cheminė terapija — skirtingų principų ir galimybių.

Didesnių užtikrinimų duoda šitų metodų kombinavimas. Tam tikras metodų kombinavimas yra endokrininių liaukų gyvyje: šituo atveju vėžys yra gydomas operatyvinėmis, spindulinėmis ir cheminėmis priemonėmis. Krūties vėžio atveju genitalinės liaukos, po to eina hipofizio išjungimas radioaktyviojo aukso, pagalba ir pagaliau "antihormoninis" veikimas.

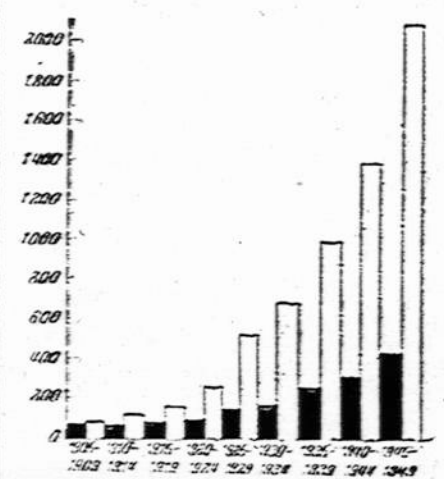
Kovos prieš vėžį sėkmingumas darosi vis didesnis. Statistinė vėžio gydymo išdavų apžvalga Connecticut valstybėje šitaip atrodo: 1935—1940 metais iš vėžio išgydėta 25% visų stadijų ligonių, 1947—1951 tas procentas pakilo iki 32. Nuo ankstyvo vėžio (pirmos stadijos) išgydėta: 1935—1940 metais 39%, 1947—1951 metais 51%. Pirmos stadijos vėžys yra lokalizuota forma.

Tam tikra vėžio ligonių dalis miršta nuo senatvės. Bet mirties priežastimi dažniausiai išrašomas vėžys. Tarp vėžio ir medicinos vyksta tam tikros lenktynės. Vėžys mediciną kol kas toli pralenkia. Vėžys mūsų laikais pasiima 68% visų ligonių. 68% visų ligonių anksčiau ar vėliau nuo vėžio miršta.

Mokslas mėgina įvairiais būdais kovoti prieš vėžį. Bet vieno bendro vaisto tur būt iš viso nėra. Vėžio formų įvairumas yra labai didelis. Kovos priemonių taikymą varžo kiti organai ir audiniai. Spindulių ir cheminių priemonių naudojimas gali pakenkti visam organizmui.

Šių dienų mokslas yra nustatęs daugelį vėžio atsiradimo

priežasčių. Vien tik fizinių ir cheminių veiksnių mokslui yra žinoma daugiau kaip 400. Šitie veiksniai yra mūsų laikų technikos laimėjimų išdava. Žmogaus kūnas prieš vėžį sukeliančius veiksnius neturi apsaugos. Sėkmingiausias kovos prieš vėžį būdas yra vėžį sukeliančių veiksnių eliminavimas iš gyvenimo. Šita prasme vėžys yra užkrečiama liga. Mūsų organizmo apsaugojimas nuo vėžį sukeliančių medžiagų yra gyvybinis reikalas. Vėžį sukeliančios medžiagos užteršė miestų ir fabriku orą. Radioaktyvios ir cheminės medžiagos iš oro įvairiais keliais patenka į organizmą: tiesioginių spinduliavimu, prasiveržimu pro odą, patekimu į žaizdas, įkvėpimu, per maistą į skilvį ir žarnų kanalą. Tik labai retu atsitikimu žmogus prieš užgimdamas vėžį sukeliančių medžiagų gauna tiesiog iš motinos. Vėžio sukėlėjas nr. 1 vis dėlto yra cheminės medžiagos: suodžiai, dervos dariniai, kaminų ir automobilių išmetamos dujos, dulkės, garai, mineralinio aliejaus la-

Plaučių vėžio padažnėjimas šveicarijoje 1905-1949 m. Juodi stipeliai — moterų vėžys, balti — vyrų.

šeliai, aerosolas, dūmai ir t. t. Šitos medžiagos lengvai patenka į mūsų organizmą. Bronchų ir plaučių vėžys atsiranda nuo įkvėpiamų medžiagų. Skilvys ir žarnos apkrečiamos per maistą. Mokslininkai pasisako prieš maisto medžiagų dažymą, natūralius prieskonius, maisto produktų deginimą įvairiais pavaldais, kaip "rostinimas", "tostinimas" ir t. t. Tų pačių riebalų keliakartinis naudojimas ant keptuvės sudaro rimtą pavojų atsirasti carcinogeninėms medžiagoms. Skilvio ar žarnų vėžys gali būti to nepaprasto taupumo išdava. Mokslininkų pažinimas į degtų riebalų naudojimą beveik sutampa. Po pirmo - antro naudojimo riebalai turi būti išpilti į kibirą.

Dažniausi vėžio antpuoliai ištinka skilvį, žarnas, bronchus ir plaučius. Bronchų vėžys seniau buvo beveik nežinoma liga. Dabar šitas vėžys užima antrą vietą po skilvio vėžio. Tarp mirimų nuo vėžio bronchų vėžys sudaro net 25%.

Bronchų carcinogenai, be abejo, kvėpavimo gerkle ateina iš lauko. Užterštas oras mado kiekvieną žmogų — vieną daugiau, kitą mažiau. Miestai yra pilni kaminų ir automobilių dūmų, kurie turi daug benzpyreno. Didelis bronchų ir plaučių vėžio kaltininkas yra cigarečių dūmai. Tą tvirtina statistika. Plaučių vėžio dažnumas tarp vyrų yra 10—20 kartų didesnis kaip tarp moterų. Bet Amerikos moterų rūkymas tą santykį, gal būt, pataisys. Stiprių rūkatorių lūpos, burna, bronchai ir plaučiai turi didesnių galiomybių susigriebti vėžį kaip nerūkiorių. Bronchų vėžys tarp rūkatorių yra net 64 kartus dažnesnis kaip tarp nerūkatorių. Daugelis nerūkatorių, kvėpuoda-

mi prirūkytą orą, pasidaro rūkatorių aukomis: žmogus nerūkoriaus, kvėpuodamas rūkoriaus dūmais, yra "pasyvus rūkorius". Tabako dūmai ir nuorūkos turi benzpyreno. Eksperimentai su benzpyrenu štai ką rodo: pelės oda, įtrinta benzpyrenu, netrukus gauna vėžį.

Zinoma, kiti gyvenimo faktoriai vėžio gavime irgi turi savo rolę. Bronchų vėžį dažniausiai gauna restoranų aptarnavimo personalas. Šitie žmonės metų metus kvėpuoja cigarečių dūmais (plg., Chicago's tavernas). Antrą pagal bronchų vėžio dažnumo vietą užima chemijos fabriku personalas. Labai retas bronchų vėžio atsitikimas yra tarp mokytojų, kunigų, vienuolyno seselių, gydytojų ir sportininkų. Šių profesijų bronchų vėžys yra keturis kartus retesnis atsitikimas kaip restoranų personalo. Daugiausia benzpyreno turi fabriku rajono oras. Liverpool fabriku rajono gyventojas per metus įkvėpia 450 gr. benzpyreno. Kaimo žmogus per metus gauna tik 41 gr. benzpyreno. Plaučių vėžys tarp Liverpoolio gyventojų yra 10 kartų dažnesnis atsitikimas, kaip tarp kaimo gyventojų. Oras žmogui yra aplinkos faktorius nr. 1. Oro grynumas yra nemažiau svarbus kaip maistas.

Kova prieš vėžį turi prasižėti oro grynimui. Kova prieš vėžį yra kovą prieš dūmus, suodžius, garus, dujas ir prieš tabako rūkymą viešose vietose. Šitomis medžiagomis yra persunktas miestų oras.

Kita sritis yra maistas. Skilvio ir žarnų vėžys yra maisto išdava. Šitų organų vėžys yra labai dažnas. Tarp pusės ir dviejų trečdalių visų vėžio formų yra skilvio ir žarnų vėžys. 30% visų vėžio susirgimų yra skilvio vėžys. Vėžio sukėlėjai į skilvį ateina su maistu. Prie vėžio prisideda dirbtinis dirvų trešimas, maisto produktų konservavimas, perdirbimas, rūkinimas, parngimas, dažymas ir t. t. Ligi šių dienų yra žinoma daugiau kaip 1000 įvairių cheminių junginių, kurie naudojami maisto produktų dažymui, baltinimui, prieskoniams ir t. t. Gal būt, ne visi jie yra žalingi. Maisto produktų gamybą turi prižiūrėti griežtas įstatymas. Grynas oras ir grynas natūralus maistas yra pagrindinės kovos priemonės prieš vėžį. Deja, aukštos civilizacijos kraštai ir vieną ir antrą užteršia vėžį sukeliančiomis medžiagomis.

KVALIFIKUOTOS RANKOS ir AKYS

Ne visi vaistai yra pagaminami vaistų gamybos laboratorijose. Daugelį receptų mes turime išpildyti tik iš užrašų. Tokiu atveju tik tikslus pasvėrimas ir išmėravimas yra labai svarbu. Kai mes išpildome receptą, jūs galite būti užtikrinti, kad jis tiksliai išpildysime, kaip daktaro užrašyta.

Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie veikia pasekmingai. Turime vaistų didelį pasirinkimą ir pačių naujausių ir vėliausių išrašų.

DARGIS DRUG STORE
CHARLES P. DARGIS
Reg. Pharmacists
2425 W. Marquette Road
Chicago 29, Ill.
Tel. HE 6050 4-6050

VALANDOS:
Kasdien 9:30 v. r. iki 9 val. vak.
Šeštad. 9:30 v. r. iki 6 v. v.
Treč. ir sekmad. uždaryta.

A. M. Šimkūnas

Formos (tušas)

MONGOLAI ISTORIJS BĖGYJE

Bertold Spuleris, garsus Hamburgo univer. profesorius, Bordeaux literatūros fakulteto paskaitas, 1960 m. skaitė apie mongolus paskaitų ciklą, iš kurių susidarė įdomi knyga, teikianti įnašą į Azijos, Art. Rytų ir Rytų Europos istorijos pažinimą, ypačiai kiek tai liečia okupaciją musulmoniškos kultūros šalyse.

Jeigu garsūs mongolų epovadai, kaip Genghis Khanas ir Tamerlanas, dažnai prisimenami daugybės istorikų ir išeikiami jų pasibaisėtini žygdarbiai, tai ką plačioji visuomenė žino apie mongolų istoriją, pradedant pirmaisiais jų genčių išibrovimais į Azijos vidurį ir baigiant mūsų laikais?

B. Spuleris mum pasakoja ne vien apie žaibinį Genghis Khaną užkariavimą ir sukurtą milžinišką "steptių imperiją", ne vien tik jo įpėdinių stūmimąsi pirmyn, bet taip pat ir apie mongolų išibrovimą į Iraną, Egiptą, ligi pat rusų žemių "Aukso ordos" ir apie atstatymą Tamerlano galios, prilygusios Genghis Khaną turėtajai. Veikalas apima ir dabartinius laikus. Stebėdamies

patiriame apie Genghis Khaną vaikaičius įvairiose dabartinės Sovietijos srityse, netgi ir Kryme, kur jų išikūrimas sudarė rusams nemažą galvosūkį, baigdamasis totorių priverstinu ištrėmimu ir, galimas daiktas, jų sunaikinimu. (Les Mongols dans L'Histoire par Bertold Spuler, Payot, Paris, 1961.)

P. G.

Degtukų pradžia

Degtukų pradžia reikia laikyti 1827 metus. Tada anglų vaistininkas John Walker pagamino degtuko galvukę iš kalio chlorato, stibio sulfido, cukraus ir klijų.

Ugniai gauti reikėjo labai greitai ir smarkiai spaudžiant braukti per sukvoduotą stiklo popierių.

Vėliau pradėtos gaminti degtukų dėžutės braukiama paviršium. Tikrai gerai degtukai buvo pradėti gaminti tik tada, kai buvo surasta, koks tinkamiausias turi būti fosforo kiekis mišinyje. Tai pasisekė surasti 1831 m. prancūzui Charles Sauria.

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago 42, Illinois
Tel.: GA. 4-8654 ir GP. 6-4339.

MOVING

Apdraustas perkraustymas iš įvairių atstumų

A. VILIMAS

3415 S. Lituanica Ave.
Tel. FR 6-1882

dinės kovos priemonės prieš vėžį. Deja, aukštos civilizacijos kraštai ir vieną ir antrą užteršia vėžį sukeliančiomis medžiagomis.

A. Duoblienė

Lietuviški Naminiai Maisto Gaminiai,

be dirbtinių priemonių, specialistės, Lietuvoje buvusios kulinarijos mokytojos-instruktorės, A. DUOBLIENĖS, pagaminti, visoms Čikagoje gyvenančioms lietuvėms šeiminiškams bus patogiai įsigjami kovo 17 d., šeštadienį, atidaromoje, naujai įruštoje Teodoros ir Igno Serapinų krautuvėje.

Atvykę pamatysite ir galėsite įsigyti įvairių valgių: keliolika rūšių mėsos patiekalų, žuvų, silkų, mišrinių; įvairių rūšių lietuviško skonio tortų, pyragų, pyragaičių, sausainių ir kitų gaminių.

Bus priimami užsakymai įvairių progų vaisėms bei parengimams.

LIETUVIŠKI NAMINIAI MAISTO GAMINIAI

2543 West 69th Street, Chicago, 29, Illinois, Telef. - 737-1286

VALANDOS:
Pirmad. nuo 12 iki 8 popiet
Antrad. nuo 9 iki 4 popiet
Trečiad. uždaryta visą dieną
Ketvirtad. nuo 9 iki 8 popiet
Penktad. nuo 9 iki 8 popiet
Šeštad. nuo 9 iki 12:30 p. p.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6245 South Western Avenue.

Chicago 36, Illinois

GRovehill 6-7575

Chicago's Savings bendrovės naujai padidinta įstaiga su dviem kiemais automobiliams užima 290 pėdų plotį. Tai viena įdomiausių ir mūsų klientų patogumui puikiai įrengta įstaiga Chicagoje. Aukšti dividendai, apdraustas saugumas, skubus ir malonus patarnavimas.

Taupykite ir skolinkite pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje — Marquette Parko apylinkės centre.

Current Dividend up to 4 1/4%

Kompozicijos Maironio tekstams

(Atkelta iš 1 psl.)

A. Sasnauskas: Užmigo žemė;
O kaip miela išgirst;
Už klystančius žmones;
J. Naujalis: Kad širdį tau
skausmas; (arr. J. Žilevičius,
Br. Jonušas ir kiti);
Nesek sau rožės prie kasų,
— duetas;
Oj neverk, motušėle, — smuik-
kas, balsas ir fort.;
St. Navickas: Mylimoji Kara-
liene;
Malda (Kad širdį tau skaus-
mas);
P. Oleka: Aš nežinau, graži se-
sute;
VI. Paulauskas: Nesek sau ro-
žės prie kasų, — duetas;
Č. Sasnauskas: Užmigo žemė;
J. Sinius: Mergaitė (Prašydo,
pasklido žiedai po laukus);
J. Stankūnas: Vasaros naktys,
— du balsai su fort.;
Prašydo, pasklido žiedai po
laukus, — du balsai su fort.;
St. Šimkus: Mano gimtinė;
J. Tallat - Kelpša: Oželi barz-
dota, — du balsai su fort.
(iš op. "Nelaimingos Dangu-
tės vestuvės");
Kur lygūs laukai; (arr. du-
etas su fort.); (arr. St. Na-
vickas).

IV. Masiniam giedojimui

Br. Budriūnas: Neapleisk mū-
sų;
A. Jankauskas: Tėvynės dainos;
Miškas užia;
J. Stankūnas: Už Raseinių ant
Dubysos;

DUNKSEJIMAS PO KEVALU

(Atkelta iš 1 psl.)

ringa, kuri anksčiau, žiūrint iš
asmenybės kulto literatūroje ir
mene klestėjusio vulgarus so-
ciologizavimo pozicijų, galimas
daiktas, būtų aprioriškai kva-
lifikuoti kaip netipiška, pana-
šiai, kaip atsitiko su Noreikos
paveikslu apysakoje "Paliki-
mas". Anot recenzento, "J.
Avyžiaus nuopelną visų pirma
ir sudaro tai, kad pagrindinio
herojaus paveikslu jis drąsiai,
lauždamas dogmatinius sche-
mas ir kanonus, veržiasi į re-
alią gyvenimo tikrovę..."

Zinoma, tokį palaisvėjimą ga-
lima laikyti nereikšmingu, ta-
čiau bet koks lauzymas komu-
nistinių schemų ir kanonų gali
reikšti ir veržimąsi į laisvę. O
tuo mes turėtume tik džiaug-
tis ir bent moraliai palaikyti
okupuotos Lietuvos rašytojus
šioje kovoje, nes galim būti tik-
ri, kad nevisi okup. Lietuvos
rašytojai yra tapę okupanto
pakalikais ar tiek pamišę, kad
garbintų okupanto uždėtus pan-
čius. Tokią viltį yra sustipri-
nęs ir neseniai iš okup. Lietu-
vos pasiūlęs inž. J. Miklo-
vas. Jis kalbėdamas vas. 16-
tos minėjimo Chicagoj pasakė:
"Brangūs lietuviai laisvajame
pasauli, aš jums atnešiau už-
tikrinimą, kad nepalaužiama
tautos dauguma Lietuvoje te-
belieka ištikima laisvės ir ne-
priklaušomybės siekiams. O
mūsų jaunoji karta, išaugusi
karo, Sibiro tremties, partiza-
ninių kovų, kolchozinio prie-
vartavimo metais ir mokyklo-
se teoretiškai, o gyvenime prak-
tiškai praėjusi pilną marksiz-
mo-leninizmo kursą, organi-
škai atmeta prievartos ir gėdos
sistemą — komunizmo sistemą.
Aš nežinau savo kartos draugų,
kas skaitytų save sovietų, ne
Lietuvos, piliečių. Net ir tas,
kas partinį bilietį kišenėje tu-
ri, stengiasi sovietine piliety-
be per daug nesigirti" (Naujie-
nos", vas. 20 d.).

A. Stakenas

J. Tallat - Kelpša: Kur lygūs
laukai;
Tu girele, tu žalioji;
Nebeužtvenksi upės bėgimo;
Mylėk, lietuvi, tą brangią že-
mę.

Kaip matome, bent penkias-
dešimt Maironio eilėraščių su-
silaikę kompozicijų; daugelis
jų net po keletą, taip kad iš
viso turime apie šimtą kompo-
zicijų, kurias Maironio eilėraš-
čiams yra sukūrę bent 30 kom-
pozitorių. Taigi nei solistai, nei
chorai neturėtų skųstis Mairo-
nio dainų trūkumu. Kadangi
Maironio yra sukurta apie 150
eilėraščių, aišku, dar ne visos
galimybės mūsų kompozitorių
išnaudotos, tačiau "per visą
lietuvišką spaudą kreiptis į vi-
sus mūsų muzikus", prašant
"jų artimiausių laiku sukurti
Maironio eilėraščių naujas
kompozicijas", "kurias būtų ga-
lima panaudoti (Maironio) mi-
nėjimo programai", yra dau-
giau juokinga negu tikslinga.
Argi turimosios netinka minė-
jimams?

Pats faktas, kad daugeliui
Maironio eilėraščių sukurta po
3-4 kompozicijas (Kur bėga
Šešupė, Kur lygūs laukai, Ne-
sek sau rožės prie kasų, Pir-
myn į kovą už tėvynę, Tupi
šarka ant tvoros, Už Raseinių
ant Dubysos, Vasaros naktys
ir kt.) ar net 7 (pvz. Mano
gimtinė), liudija, jog į tinka-
minius eilėraščius jau ne vie-
no kompozitoriaus atkreipta
dėmesys. Tai ar būtų gyvas
reikalas jiems kurti dar naujas
kompozicijas?

Maironio minėjimą turėtų

SOPHIE BARGUS RADIO SEIMOS PROGRAMOS

Kasdien nuo pirmadienio iki penk-
tadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadie-
niais ir sekmadieniais nuo 8 iki
9:30 val. ryto. Vakarusko pirmad.
7 val. vak.
VISOS PROGRAMOS IS WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg. FM
Tel. HEmlack 4-2413
7159 So. Maplewood Ave.,
Chicago 29, Ill.

MOVING

J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas ir
apdraustas perkraustymas
WA. 5-9209 Chicago, Ill.

Pristatome Visokių Rūšių STATYBĄ IR NAMŲ PATAISYMŲ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St.
Tel. Victory 2-1272
Apmatavimą ir prekių pristaty-
mą teikiame nemokamai
Raštinė atdara kasdien nuo 8 val.
ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadie-
niais iki 3 val. p. p.

CAMERAS AND SUPPLIES

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
IR MĖGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia
įvairių firmų foto aparatus ir
jų reikmenis. Pasinaudokite
patogiu planu atidedant pasi-
rinktus reikmenis Kalėdoms.
Pilnai užbaigtų foto nuotraukų
aptarnavimas. Atdara pirmad.
ir ketvirt. vakarais iki 9 val.

Tel. PR 6-8998
3314 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois

PASAKIŠKOJI ISTORIJA

Gražiausia pasaulio istorija,
be abejo, yra istorija, tokia,
kokią žmonės išgyveno. Bet
kas ją žino? Mes atsiduriame
tarp tikrovės ir spėjimų. Nes
istorikai nesijukdami tvirtina,
kad niekas negalys parašyti tik-
ros pvz. II-jo pasaul. karo is-
torijos, nes perduog esą išliku-
sios dokumentų ir per daug liu-
dininkų. Ir priešingai, tekstai,
monumentai, statulos ir fres-
kos išlikę iš žiliausios senovės
paskatina susapnuoti tiksliau-
sius sapnus. Egipto karalienės
Nefertiti istorija, kurią parašė
Nicole Vidal, tam yra pui-
kus pavyzdys. Nefertiti gyveno,
netgi galimas daiktas taip, kaip
mes ją matome čia: maištin-
ga, išmilyjęs, pavydulinga.

Prieš savo valią princesė Ne-
fertiti išteka už pusbrolio Ame-
notheso IV. Šio pastarojo ge-
rumas ją palenkia. Ji aktyviai
dalyvauja Amenotheso IV mė-

surengti kiekviena apylinkė su
paskaita, Maironio poezijos
deklamacijoms ir jo dainomis:
tam medžiagos nei žmonių ne-
trūksta.

Red. priedas. Vertėtų Mai-
ronio metais visų pirma iš-
spausdinti tas Maironio kom-
pozicijas, kurios iš rankraščinio
pavidalo dar niekad nėra išė-
jusios. Gal tai galėtų atlikti
Kultūros Fondas ar Muzikos
Žinios?

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Rankomis išpauštų paveikslų
rėmai. Pritaikinti paveikslams,
skelbimų rėmai, metalu aplieti
rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Virginia 7-7258-59

NAMAMS PASKOLOS ŽEMIAUSIU NUOŠIMČIU

NERIBOTI FONDĄ PASKIRTI NAMŲ IR G. I. (VETERANŲ) PASKOLOMS

• Paskolas duodame lengviausiomis
sąlygomis. Mėnesinius mokėji-
mus pritaikome pagal jūsų išga-
les.

Turtas \$82,000,000.00

• Taupykite STANDARD FEDERAL
— stipriausioje Chicagoj taupymo
Bendrovėje, kur jūsų santaupos
yra apdraustos — saugios ir neša
dividendus.

Atsargos Fondas \$7,500,000.00

Dvi automobi-
liams pastatyti
aikštės jūsų
patogumui

Pinigai padėti
prieš kiekvieno
mėn. 16 dieną,
neš dividendus
nuo pirmos
mėnesio dienos

JUSTIN MACKIEWICH Sr.
Chairman of the Board
JUSTIN MACKIEWICH Jr.,
President

Naujos darbo valandos: Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val.
ryto iki 8 val. vak. Antr. ir penkt. nuo 9 val. ryto iki
4 val. popiet. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 12 val. d.
Trečadieniais nedirbama.

STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION
4192 Archer Avenue / Chicago 32, Illinois
Virginia 7-1141

jieji duomenys yra ginklai, ku-
riais apsiginklavę drąsuoliai
įžengia į žemėlapių, paveikslų,
nežinomų pėdsakų aptemusių, ne-
bylių ir sustingusių pasauli.

Mes gyvename legendų dugne,
kurių kilmės nežinome. Dabar
mėginame ją atspėti. (Nicole Vi-
dal, Nefertiti. L'Histoire fabu-
leuse, Gallmard, 1961.)

P. G.

Tikroji kultūra ten viešpatauja,
kur žmoniškumas yra valdovas
žmogaus asmenyje ir gyvenime.
ypač santykiuose su kitais žmonė-
mis. Kultūringi žmonės yra žmo-
niški pirmą savo namuose, savo
seimoje o toliau ir viešame gyve-
nime. — Vydūnas.

KARPENTERIS

Visokių namų, garažų, vidaus ir
išorės, didelių ir mažų pertvar-
kynus, virtuvės spintele darau
labai prieinama kaina.

IGNAS
Tel. HE 4-5570

INVENTORINIS IŠPARDAVIMAS

INVENTORINIAME IŠPARDAVIME PIRKSITE
VISAS MEDŽIAGAS LABAI PIGIAI.

PASINAUDOKITE ŠIA RETA PROGA!

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilno-
nių, šilko, nylo, taffeta, aksomo ir kitų medžiagų siuntimui
artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą — už žemas kainas!
Gavome specialių medžiagų paltams kaip vyrai, taip ir mo-
terų: Veliūro, činčilos ir "needlepoint", kuriuos dar galima
susipėti pasiūsti artimiesiems Lietuvon.

STEIN TEXTILE CO.

616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.

TELEFONAS — HARRISON 7-3737

Mūsų naujas adresas yra tik blokas į rytus ant Roosevelt Rd.
nuo mūsų anksčiau buvusio patalpo.

Automobilius galite pastatyti nemokamai už kampo į Šiaurę
ant Jefferson St. — aikštėje

Atidaryta kasdien įskaitant ir sekmadienius nuo 9 v. r.
iki 5:30 p. p. Pirmadieniais uždaryta.

Pašto ženklai Anglijoje pradėti
vartoti 1840 m., Brazilijoje ir Svei-
carijoje 1843 m., J. Amerikos
Valst. 1847 m., Prancūzijoje, Ba-
varijoje ir Belgijoje 1849 m., Ispa-
nijoje ir Prūsijoje 1850 m., Viur-
temburge ir Danijoje 1851 m.,
Liuksemburge 1852 m., Portugal-
ijoje 1853 m., Švedijoje ir Norve-
gijoje 1855 m., Meksikoje 1856
m., Rusijoje 1857 m., Argentinoje
1858 m., Kanadoje 1859 m., Grai-
kijoje ir Italijoje 1861 m., Turki-
joje 1863 m., Egipte 1866 m., Japo-
nijoje 1871 m., Kinijoje 1878 m.

EUGENIA'S BEAUTY SALON

2652 West 47th St., Chicago, 32, Ill.
Tel. Lafayette 3-5586

Dail. ir meno istorikas ANTANAS RUKŠTELE
atidaro

MENO MOKYKLĄ — AKADEMIJĄ

Bus dėstoma: piešimas, akvarėlė, aliejinė tapyba bei jos
technika, grafika ir visi teoretiniai dalykai, būtini žinoti būst-
mam menininkui.

Į mokyklą gali įstoti bet kurio amžiaus ir išsilavinimo as-
menys, pradėję tie ir jau pažengę.

Studentai pasirenka grupines ar individualias pamokas ir
laiką.

Platesnių žinių ir užsirašymo reikalu skambinti telefonu
RE 7-9478. Rašyti bei asmeniškai teirautis 3549 West 66th Place,
Chicago 29, Illinois.

Apie mokslo pradžią bus pranešta kiekvienam asmeniškai.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

Jau dabar siųskite
VELYKOMS!

DĖL GARANTUOTO PRISTATYMO KREIPKITES Į
CENTRAL PARCEL SERVICE

PAGRINDINĖ ISTAIGA:

220 South State Street

Tel.: WA 2-9354

NAUJAS SKYRIUS:

2618 West 63rd Street

Tel.: WA 5-2466

Atvykite ir apžiūrėkite mūsų gausų
pasirinkimą prekių dovanoms.

JAU 15 METŲ
PRISTATOM SIUNTINIUS
Į LIETUVĄ
— VISADA LAIKU!

UNIVERSAL SHOE STORE

(Liet. batų krautuvė) YA 7-0525

(Virš 40 metų Bridgeporte)

Vėliausio stiliaus batai visai šeimai

3335 So. Halsted Street
Chicago, Illinois

Atdara: kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

STABDŽIŲ TAISYMAS BRAKES RELINED

Nuo '50 iki '58 metų mašinoms kainuoja:

CHEV., FORD, PLYM.	\$14.95
DODGE, PONTIAC, OLDS., STU., RAMBLER, BUICK	\$15.95
MERCURY, THUNDERB., HUDSON	\$16.95
CHRYSL., De SOTO, PACKARD	\$18.95
LINCOLN, ROADMASTER, CADILLAC	\$19.95

Žemos kainos ir čia neišvardintoms mašinoms. Pilnas
hidraulinės stabdžių sistemos taisymas (cilindrai, vamzdeliai,
oro šalinimas ir kt.). Taip pat tepimas, alyvos keitimas, smulkūs
mechaniški pataisymai, lyginimas ir dažymas.

Nauja dirbtuvė su moderniaisiais įrengimais.
Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sąži-
ningu darbu.

ČESAS AUTO REBUILDERS

2423 West 59th Street

Chicago 29, Illinois

GRovehill 6-7777

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius
ar šiaip ką apdrausti, reikalauskite agento, arba brokerio, kad
jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei išti-
kus neturėsite jokių nemalonumų.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams St.

Room 800

Telefonas CEntal 6-5206

Irena Pacevičiūtė

Turgus

AR GYVENSIME 120 METŲ?

LEONAS KVEČAS, Chicago, Ill.

Pastaraisiais metais labai pagausėjo laikraščiuose bei žurnaluose medicinos žinovų straipsnių apie tai, kad, girdi, labai artimoje ateityje, žmogaus amžiaus vidurkis bus 120 metų. Po pirmojo Pasaulinio karo buvo populiarus ruso Voronovo bandymais išauktas atjauninimo kvaitulys, apie kurį spaudoje rašydavo visoki "ekspertai", kaip apie tikrą dalyką. Dabar medicinos žinovai žmogaus amžiaus prailginimą grindžia ligų nugalėjimo principu. Difterijos, šiltinės, raupų ir kitos infekcinės ligos yra jau nugalėtos. Bereikia, girdi, tik nugalėti širdies ir vėžio ligas, ir tada žmogaus amžius sieksias 120 metų.

Gerai, bet juk ne visi šių laikų žmonės miršta nuo širdies ir vėžio ligų. Tie, kurie šiomis ligomis neserga, galėtų ir šiandien gyventi 120 metų. Bet, deja, tokių senų mes niekur nematome ir kiek jų šiandien galėtume rasti visose Amerikos Jungtinėse Valstijose? Greičiausiai nė vieno. Jeigu mes iš 1,000 gyventojų šiandien ir iš 1,000 gyventojų prieš 50 metų ieškotume šimtamečių žmonių, man rodosi, kad jų prieš 50 metų rastume daugiau. Tad kokiu būdu šimtamečių žmonių milijonai atsirastų po 50 metų?

Ligų nugalėjimas sustabdo tik priešlaikinį mirimą, bet paties amžiaus, kaip neišvengiamo kūno susidėvėjimo, iš esmės nepakeičia. Tiesa, šiandien kai kurie medicinos žinovai senėjimą nebelaiko susidėvėjimu, bet liga, kuri galinti būti nugalėta.

Tačiau, jeigu senėjimas yra liga, tai jos tam tikrais atvejais turėtų būti išvengta ir laimingieji žmonės galėtų gyventi šimtmečius. Deja, tokių atsitikimų nėra. Ilgiausias žmogaus amžius yra žinomas pus-

antro šimto metų (ir tai ne visai patikrintais duomenimis Turkijoje). Net šimto metų amžius laikomas labai retu atsitikimu. Kasdieninėje tikrovėje šiandienybės žmogaus amžiaus vidurkis laikytinas 65 metais. Ir nugalėjus širdies bei vėžio ligas vargu ar tas vidurkis bent vienu dešimtmėčiu padidės, nes dažniausiai nuo 60 metų ribos prasideda visoki žmogaus organizmo irimo reiškiniai, kurie dėl vienos ar kitos priežasties iki 80 metų amžiaus nuvaro į kapus 90% visų nuo priešlaikinio mirimo išlikusių gyventojų. Vaistų, kurie nugalėtų šitą senėjimą ir iš jo kilstantį mirtingumą, galima drąsiai tvirtinti, niekas neįrašo ir negali išrasti, nes gamtoje nieko nėra amžino ir senėjimas yra to dėsno neišvengiamas palydovas, t. y. struktūrinė gamtos savybė, kurios pakeitimas priklausytų Pasaulio Kūrėjui, o ne žmogaus galiai.

Paminėtina taip pat, kad žmonių dabartinio priešlaikinio mirtingumo dideli talpininkai yra taipgi įvairūs technikos amžiaus reiškiniai: miestuose automobilių ir fabriku užnuodytas oras, nervus ardančios triukšmas, stoka kūno judesių (visur naudojamos automobilių bei sėdima prie televizijos), suchemikalinti valgiai bei gėrimai ir t. t. Kad šiosios žmogaus amžių trumpinančios priežastys išnyktų po 50 metų, kaip tenka spręsti iš dabar vykstančio progreso, nesinorėtų tikėti. Greičiau bus dar blogiau. Technika dar labiau išsivys, o su tuo kartu padidės ir žalingos įtakos žmogaus sveikatai bei jo amžiui. Todėl visi tie "žinovų" išvedžiojimai apie šimto dvidešimties metų žmogaus amžių tenka laikyti tik "mokslo" pasakaitėmis, kurios yra skirtos arba propagandai, arba perdėtam ir nepagrįstam žmogaus pasididžiavimui.

rus, jei pats autorius praneš, kad tik žurnalui ir nenori konkurse dalyvauti.

"ATEITIS" SKELBIA DAILIOSIOS LITERATŪROS KONKURSA

- 1) Konkursą rengia "Ateities" redakcija, premiją skiria jaunieji ateitininkai akademikai.
- 2) Jurį komisiją sudaro: Aloyzas Baronas, Kazys Bradūnas, Česlovas Grincevičius, Aldona Simaitienė ir Enata Skrupskelytė.
- 3) Konkurse yra kviečiamas dalyvauti visas lietuviškas jaunimas.
- 4) Bus vertinama kūryba, atsiųsta "Ateities" redakcijai nuo 1962 m. sausio 1 d. iki 1963 m. sausio 1 d.
- 5) "Ateitis", 4105 S. Albany, Chicago 32, Ill.

- 6) Iš viso konkursui yra paskirta \$1,000. Suma bus padalinta šitaip:
 - Vyresniesiems, pradėdant nuo kolegijos, už prozą pirmą vietą — \$200, antrą vietą — \$100;
 - Jaunesniesiems, baigiant gimnaziją, už prozą pirmą vietą — \$100, antrą vietą — \$75; už poeziją pirmą vietą — \$75, antrą vietą — \$50.
- Už literatūrinės kritikos straipsnius pirmą vietą — \$150, antrą vietą — \$75.

Pastaba: Konkurse negali dalyvauti autoriai, išleidę bent vieną savo kūrybos arba literatūrinės kritikos knygą.

Kultūrinė Kronika

• **Vincas Pietario istorinė apysaka Algimantas** dar šiais metais išleidžiamas nauja liuksusine laida. Leidžia knygų leidykla **Terra**, siekdama šiuo puikiu veikalu papildyti mūsų skurdžią jaunimo literatūrą ir parodyti mūsų jauniesiems, kuo taip pagrįstai grožėjosi jų tėvai savo jaunystės metais. Abu tomai išleidžiami vienoje stambioje knygoje, kuri bus gražiai iliustruota, tvirtai įrišta, su puošniu aplanku ir viršeliu. Ta pati leidykla, norėdama Algimanto pasiekti mūsų jau lietuviškai neskaitytą jaunimą, ruošia angliškąjį veikalo vertimą, kuris pasirodys kitų metų pradžioje.

• **Dr. Albertas N. Tarulis**, Kongreso Bibliotekos tarnautojas, Washington, D. C., yra parašęs išsamų straipsnį apie stambius gyventojų nuostolius Lietuvoje (A Heavy Population Loss in Lithuania) paskutiniųjų trijų okupacijų metu. Straipsnis išspausdintas Colorado Universiteto leidžiamame "Journal of Central European Affairs", sausio mėn. 1962 m. numeris, 452—464 p. p.

• **Mariaus Katiliškio** novelės **Nuobodžiu** krantu jau atiduotos į spaudą ir dar šį rudenį bus knygų rinkoje. Knygą leidžia čikagieškė **Terra**, išleidusi visus kitus M. Katiliškio veikalus šiame kontinente. Knyga bus normalaus Terros formato, gerame popieriuje, tvirtame įrišime, virš 400 psl. dydžio ir apims žymią dalį autoriaus novelių, kurių dalis dar niekur nespausdintos.

• **Lietuvių kalbotyros klausimai**. Lietuvoje pasirodė Mokslų akademijos išleista "Lietuvių kalbotyros klausimų" ketvirtoji knyga. Išspausdinta 19

straipsnių lietuvių kalbos gramatikos, dialektologijos, istorijos, toponimikos ir leksikografijos klausimais. Kai kurie straipsniai: K. Ulvydo apie J. Jablonskį — lietuvių literatūros kalbos ugdytoją, B. Savukyno — Ežerų vardai, J. Kruopo apie Dūkanto leksikografinius darbus. Šiame leidinyje paskelbti ir rusų mokslininkų darbai.

• **Iš Latvii Nacionalinio Fondo** veiklos. Neseniai įvyko rinkimai į to fondo valdomuosius organus. Fondo rėmėjų visuose pasaulio kraštuose esą apie 1,400. Fondo metinis biudžetas 1961 m. siekė 35,000 švedų kronų. Netrukus numatoma išleisti leidinį su 100 būdingų nuotraukų iš šių dienų Latvijos, ypač iš kolchozų gyvenimo, su latvių, švedų ir anglų k. tekstais. Rengiamas stambesnis vadovas apie Latviją.

• **V. Mykolaičio - Putino** suaktyv. Vilniuje buvo minėta V. Mykolaičio - Putino 50 m. kūrybos sukaktis — sukako 50 m. nuo pirmojo eilėraščių pasirodymo spaudoje (1912 m.).

JOHN W. PACHANKIS MONUMENTS
C. VITKAUSKAS-VITKUS
6819-21 So. Western
All Phones GR 6-3745

GRAŽIAUSIŲ PAMINKLŲ PASIRINKIMAS

Didžiausias paminklas švediško juodo granito Chicago apylinkėse

Atdara kasdien ir sekmadi. nuo 9 v. ryto iki 5 val. popiet

PIETKIEWICZ

Pasinaudokite plačiai žinomos ir gerai užsirekomendavusios firmos, siunčiančios siuntinius į SSSR ir Lietuvą, patarnavimu.

PACKAGE EXPRESS

& TRAVEL AGENCY, Inc.
LICENSED BY U.S.S.R.

BROOKLYN, N. Y. — 1530 Bedford Avenue — Tel. IN 7-6465 ir IN 7-7272

NEWARK, N. J. — 312-324 Market Street. — Tel. MI 2-2452 ir MI 2-1681, Bowling Green 9-6992

* Per mūsų firmą siunčiami siuntiniai pasiekia trumpiausiu laiku. * Visi muitai apmokami vietoje, mūsų įstaigoje, gavėjas nieko nemoka. * Prie firmos įstaigos yra krautuvės, kuriose galite gauti įvairiausių prekių. * Siuntinių pristatymas garantuojamas 100%. * Įstaigos ir skyriai atidaryti kasdien nuo 9 v. r. iki 6 v. v. šeštadi. ir sekm. nuo 9 v. r. iki 4 v. v.

MŪSŲ SKYRIAI

78 Second Avenue,
NEW YORK 3, N. Y.
ORegon 4-1540

631 West Girard Ave.,
PHILADELPHIA, PA.
PO 9-4507

1409 W. Genesee St.,
SYRACUSE, N. Y.
HARRISON 2-5386

107 So. Vermont Ave
LOS ANGELES 4, CALIF.
DUNKIRK 6-5550

1241 N. Ashland Avenue
CHICAGO 22, ILL.
HUMboldt 6-2818

1028 Kenilworth Ave.,
CLEVELAND 13, OHIO,
Tel. PROspect 1-0696

11601 Jos. Campan Ave.,
DETROIT 12, MICH.
TOWnsend 8-0298

643-47 Albany Avenue
HARTFORD 6, CONN.
CHapel 7-5164

126 Tilghman Street
ALLENtown, PENNA.
Tel. HE 5-0415

303 Grove Street
JERSEY CITY, N. J.
(Arti Hudson Tube) HE 5-6368

* Per mūsų firmą siunčiami siuntiniai pasiekia trumpiausiu laiku. * Visi muitai apmokami vietoje, mūsų įstaigoje, gavėjas nieko nemoka. * Prie firmos įstaigos yra krautuvės, kuriose galite gauti įvairiausių prekių. * Siuntinių pristatymas garantuojamas 100%. * Įstaigos ir skyriai atidaryti kasdien nuo 9 v. r. iki 6 val. vakaro. Šeštadi. ir sekmadi. nuo 9 v. r. iki 4 val. vak.

NORĖDAMI DAUGIAU INFORMACIJŲ REIKALAUKITE MŪSŲ FIRMOS KATALOGŲ.

Laukiamas žodynas jau baigiamas spausdinti

Lietuvių kalbos žodynas visiškai baigiamas spausdinti ir jau šiomis dienomis atiduodamas įrašimui. Leidykla kreipėsi į visus žodyno prenumeratorius, prašydama informuoti apie adresų pasikeitimus, būtinus žinoti prieš žodyno išsiuntinėjimą. Žodynas išėina stambesnio formato, 1006 psl. knyga, apima apie 45,000 žodžių. Visi nubolševikinimai atlikti, stengiantis taip pašalinti visą bolševikinę propagandą ir "nustalininti" veikalą, kad kalbinė veikalo dalis išliktų visiškai nenukentėjusi. Žodynui sudėti prenumeratorų pinigai tepadengė tik neįmą knygų išleidimo išlaidų dalį, ir stoka lėšų tokio stambiaus veikalo finansavimui buvo viena pagrindinių žodyno suvėlavimo priežasčių. Antro-

DRAUGAS, šeštadienis, 1962 m. kovo mėn. 10 d.

7

ji šio vėlavimo priežastis buvo bė specialiai jiems daromu liuktechninio pobūdžio. Vien spausdinti knygą įrašimui, o taip pat pirmenybė žodyną gauti anksčiau, negu jis pasirodys pajėgiant nė trupučuko jo pasiskubinti. Žodyno prenumeratoriams pradedamas siunčiamas kompensuojami už parodytą, žodyno belaukiant, kantry-

GUŽAUSKU BEVERLY HILLS GELINYGIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 WEST 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO M. NELSON SAVININKO SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

J. F. EUDEIKIS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYŠ MODERNIOS KOPLYCIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

Petkus TĖVAS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYŠ MODERNIOS KOPLYCIOS
2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero. TOWNhall 3-2108-09
AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

EDVARDAS SAUNORIS — GELININKAS
Paruošia gėles iš savo šiltadaržių vestuvėms krikštynoms ir kitoms iškilnėms. Parūpina gėles ne tik laidotuviams, bet ir gėles sodinti bei puošti kapus Jūsų artimųjų.
3942 W. 111th St., PR 9-1355 ir 9-1356

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYŠ MODERNIOSKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. LAFayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. YARDS 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YARDS 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COMmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YARDS 7-1138—1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 3321 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. CL 4-5665

Moterys nuostabioj parduotuvej

Prekes gauna nemokamai, pardavėjos dirba veltui

Nuostabiausia Chicagoje parduotuvė yra "Our Attic", 5840 So. Kedzie (tel.: 925-3425). Į ją atgabenamos prekės tik dovanotos, gaunamos nemokamai. Joje pardavėjos negauna jokio atlyginimo. Iš jos gaunamas visas pelnas atiduodamas lietuvių Sv. Kryžiaus ligoninės statybai. Ši krautuvė atidaryta 1961 m. lapkr. 27 d. ir per pora mėnesių jau galėjo lietuvių ligoninės statybai duoti \$1.000. Ji pavadinta "Our Attic", kadangi čia atnešami iš namų surinkti jau kiek vartoti daiktai, daugelio, gal būt, laikomi "atike" — palėpėje. Kadangi daug dalykų atneša pačių ligoninės gydytojų žmonos, tai pasitaiko ir labai naudingų dalykų, pigia kaina. Tai žinodamos, kai kurios kaimynės kas savaitę ateina po du tris kartus, kad galėtų nusipirkti naujai atnešamų pigių laimikių.

Po pusę dolerio pora batukų

Čia už porą dolerių galima gauti foto kamerą. Už penkis dolerius — patefoną. Po pusę dolerio parduodama batukų pora. Po 50 centų — palaidinukės (bliuskutės), marškiniai. Po dolerį — skrybėlės ir skrybėlaitės. Čia yra vyriškų ir moteriškų drabužių, vaikams apdaro ir autuvo, mokyklos baigimo pramogai (prom) suknelių, lempų, auskarų, sagių, knygų, rankinukų, plokštelių, paveikslų, puodukų, statulėlių kambariams ir daugybė kitokių namų reikmenų.

Gydytojo žmona — krautuvės vedėja

Mintis steigti šią parduotuvę kilo tarp Sv. Kryžiaus ligoninės gydytojų žmonių ir tos ligoninės rėmėjų organizacijos narių. Krautuvės vedėja yra ponja Frances Loepker, gydytojo žmona. Negaudama jokio atlyginimo, ji čia atvyksta kasdien ir išdirba iki 35 valandų savaitėje. O moteris išsilavinusi, kolegiją lankiusi.

Ji pasakoja:

— Myliu žmones, malonu juos sutikti ir patarnauti, norisi prisidėti prie taip reikalingos mūsų apylinkėje ligoninės statymo, tai ir nesunku čia man talkinti.

— Ar vyrai nepyksta, kad čia tiek daug laiko praleidžiate?

— Ne. Jis pats atvažiuoja padėti mums kainų sužymėti, kitaip pagelbėt.

Ir J. Daužvardienė čia įvairių dalykų atgabena

Ir ji pasakojo, kad turi 14 nuolatinių padėjėjų, kurios po dvi kasdien atvažiuoja pabūti iki 4 val. p. p., kada krautuvė uždaryta, nes moterys turi skubėti vyrams vakariene ruošti. Ji džiaugėsi, kad į šią krautuvę gerų dalykų atgabena Lietuvos generalinio konsulo žmona J. Daužvardienė.

Kas savaitę dieną čia padirbėti iš Palos Heights atvažiuoja dr. M. Eisino žmona ir atveža gerų dalykų krautuvei. Kartais ir kunigai čia atgabena daly-

kus, be kurių gali patys apsieiti. Ir Sv. Kazimiero seselės kai kurias kalėdines dovanas, kurių pačios negali vartoti, čia nukreipia. Vienas bankininkas padovanojo naujų peilių "setus" ir eilę kitų naujų dalykų, o taipgi elektrinę masažavimo mašiną, antklodžių. Apylinkės krautuvės irgi atneša kokių naujų dalykų, kurie jose buvo užsigulėję.

Moterys gautus drabužius sutvarko

Atėjusios moterys gautus drabužius laidyne išlygina, jei reikia, kokią kur sagą įsiuva. Tam turi atskirą kambarėlį. Yra virtuvėlė joms kavos išsivirti. Vedėja vėl turi kambarėlį. Už patalpą mėnesiui moka 150 dol., užsimoka už šviesą, telefoną, tai jų vienintelės išlaidos. Jei kas dovanoja kokių dalykų ir neturi priemonių atvežti, pasiunčiama viena iš tų moterų talkininkių būrio su savo mašina.

Čia budi ir lietuvės

Krautuvėje radau būdinius lietuves Sofiją Lorence ir Stelą Mortell. Jų sąrašas taipgi lietuviškiau skambančios pavadės Mary Dzmidas, Estelle ir Katrina Yanchus, Bernice Disis ir kt.

— Kartais mes imame stigti prekių, — pasakoja vedėja Fr. Loepker. — Padarome kratą savo namuose, kaimynų priprašome ir vėl susidaro. Tikimės per metus Sv. Kryžiaus ligoninei laimėti \$6.000. Visi mūsų darbai prielankūs. Aš pati esu vietinių Prekybos Rūmų narė ir žinau, kad kiti prekybininkai ne tik mums nepriešingi, bet dar prekių dovanoja. Ypač mūsų krautuve džiaugiasi šeimos ir jaunos mergaitės, kurios nori daugiau kitokių drabužių turėti.

Užsikalbėjęs vedėjos kabinete, prisiminiau palikęs krautuvėje antavus (kaliošus) ir išsi-skubinau:

— Kad tik jų kam neparduotų, ko gero... J. Pr.

Korp! Giedra rytoj, kovo 11 d., Jaunimo Centre, Chicagoje, rengiamos Madų parodos komisija. Iš kairės į dešinę: Vita Čerškutė, Dalia Kučienė, Rita Žukauskaitė ir Giedrė Žumbakienė.

Mes mokame dirbti talkos būdu... Lietuvių Vaikų Židinėlio Chicagoje auklėtiniai. Iš kairės į dešinę: Mieželytė, Slapšytė, Mickutė, Vakarytė, Jasinevičius, Maciejauskaitė, Grigaliūnaitė. Vl. Juknevičiaus nuotrauka

DVASINIAM TURTUI IR KŪRYBINĖM GALIOM ATSKLEISTI

Vaikų Namai ir ugdymo priemonės

MOKYT. STASĖ VAISVILIENĖ, Chicago, Ill.

Kovo mėn. 31 d. Jaunimo Centre, Chicagoje, atidaroma Montessori ugdymo priemonių paroda. Parodos proga, gal būt, pravartu bent kiek susipažinti su montessoriniais vaikų namais, kuriuose tos priemonės naudojamos.

Pagrindinis vaikų Namų elementais galima skaityti: 1. paruošta aplinka, 2. mokytoja, 3. vaikas.

Paruošta aplinka yra trijų dalių: a) praktiškieji gyvenimo pratimai, b) juslių lavinamoji medžiaga, c) mokslo medžiaga.

Praktiškieji gyvenimo pratimai

Tai įvairūs užsiėmimai, turį ryšio su savęs ir aplinkos stebėjimu. Naudojamos priemonės: įvairios šluotelės, šepečiai, varstymo, segiojimo, rišimo ir kitokie rėmeliai, skalbimas, lyginimas, stalo dengimas ir prie jo patarnavimas, gėlių priežiūra ir kitos. Šiuose darbuose tikslas iš anksto numatytas ir judesiai apskaičiuoti, todėl raumenys, tarnaudami vaiko valiai, vystosi harmoniškai su visa vaiko asmenybe. Vaikai, kurie spontaniškai pasirenka praktiškus gyvenimo pratimus, yra laikotarpį, kada visas jų dėmesys nukreiptas į judesį. Per įvairius pratimus vaikas sukoordinuoja judesius, įgyja pasitikėjimą savimi, išmoka tvarkingai dirbti, supranta daiktų paskirtį, iš ko išsivysto pagarba daiktams ir aplinkai. Išmokęs pats apsirengti ir nu-

Alė Kėžlienė — rūbų komentatorė rytoj įvykstančioj Madų parodoj Jaunimo Centre, Chicagoje.

tus ir vykstančius reiškinius. Pagrindinis šios medžiagos tikslas yra juslių lavinimas. Kita ypatybė yra ta, kad medžiagos pagalba vaikas gali naujai išgyventi chaotiškai pasamoneje sukrautus pirmųjų trejetos metų išspūdžius ir pergyvenimus. Trečia ypatybė yra ta, kad šios medžiagos pagalba galima anksti susekti klausos, kalbos ir regėjimo defektai, kurie formavimosi laikotarpyje gali būti lengvai ištaisomi.

Mokomoji medžiaga

Išlavintos juslės ir apvaldytas judesys yra pagrindas tolimiesiems intelektualiniams vaikų laimėjimams. Tam yra paruošta mokslinė medžiaga, su kuria vaikas pats dirbdamas pažangėja. Ji yra labai plati: pradedant judomom raidėm, ključuotom raidėm, įvairiom skaitymo kortelėm, skaičiavimo priemonėm, geografijos žemėlapiams, piešimo įrankiais ir t. t. Priešmokyklinio amžiaus Vaikų Namuose pateikiama pradžia šių mokslo dalykų: piešimo, rašymo, skaitymo, aritme-

tikos, geografijos, biologijos, geometrijos, gramatikos, gamtos, istorijos, algebros.

Bendros pastabos apie medžiagą

Visa auklėjamoji ir mokomoji medžiaga yra darbas eilės metų, išmetant iš naudojimo tai, kas vaiko "nešaukė" (su kuo vaikas nedirbo). Šitaip iškriti ir žaislai. Visa medžiaga turi kelias bendras ypatybes: 1. klaidos kontrolė, 2. estetiškumas, 3. pritaikyta vaiko veiklumui, 4. ribota.

Klaidų kontrolė reikalauja išsilavinimo atskirti daikto ypatybes. Medžiagos patrauklumas labai svarbus veiksnys mažų vaikų auklėjime. Medžiaga turi būti parinkta taip, kad ji atsakytų į vaiko prigimties reikalavimus. Ketvirta ypatybė yra svarbi pedagogiškai požiūriu: vaikas, gyvenęs vidiniame chaose, reikalingas tako, kuris jį vestų į objektyvų daiktų pažinimą. Todėl iš aplinkos reikia išjungti visa tai, kas sudaro kliūtis ir nereikalingą klaidžiojimą.

Mokytoja — pamoka

Vaikų Namuose vaikas daro pažangą savo paties žingsniu, todėl pamoka organizuojama tada, kai vaikas yra jai priaugęs. Pamoka individuali, mažai žodžių, daugiau veiksmo, tikslų, paprasta, objektyvi. Mokytoja klasėje pasyvi — tiktas tarp vaiko ir aplinkos.

Pamokos tikslas — mesti šviesą, pažadinti vidinį gyvenimą ir palikti vaiką veikti vieną, laisvai. Mokytojos įsikišimas į vaiko darbą turi būti labai apskaičiuotas, kad vietoj pažadinus gyvenimą, jo neužgniauzus.

Vaikas — metodas

"Mes žinome, kaip surasti perlus austrėje, auksą kalnuose, anglį žemės gilumoje, bet mes nežinome nieko apie dvasinį turtą, kūrybines galias, kurias vaikas atsineša, ateidamas į šį pasaulį, kad atnaujintų žmoniją", rašo dr. M. Montessori savo veikale "Absorbent Mind".

Vaikų Namuose į vaiką žiūrima kaip į asmenybę, kuriančią save. Sąlygos sudaromos tokios, kad per darbą raskomis, kurios yra įrankis jojo "aš", vaikas vysto prigimties duotas

CLARE BOOTHE LUCE

Bara prezidento žmoną

Clare Boothe Luce, buvusioji JAV ambasadorė Italijoje, gerokai pakritikavo prezidento žmoną Jacqueline Kennedy už pirkimą prancūziškų rūbų, tuo rizikuojant pakenkti Amerikos madų industrijai.

C. Luce, kuri vienu metu yra buvusi madų žurnalų "Vogue" ir "Vanity Fair" redaktorė, patarė pirmajai šio krašto moteriai pirkti viską, kas amerikietiška, kol ji yra Baltuose Rūmuose. Kai J. Kennedy bus vėl paprasta pilietė, tada ji bus laisva pasirinkti, kas jai patinka.

Rašydama minimą straipsnį McCall žurnale, C. Luce pasakė: "Net tokiame mažame reikale, kaip pasirinkti sau rūbus, pirmoji moteris turi klausyti savęs, ne "ką šie rūbai teikia man?", bet "ką šie rūbai, kuriuos aš dėviu, duoda JAV?"

"Kai Jacqueline Kennedy mano, kad prancūzų mados jai daug padeda, faktas yra, ji daug daugiau padeda jiems ir užsienio madų kūrėjams, negu kad jie gali duoti jai. Ir ką ji duoda prancūzų madoms — visiškai nepadaeda mūsų madų industrijai", baigė C. Luce.

Į šį jos straipsnį tuoj atsiliepė prezidento žmonos madų kūrėjas ir spaudos sekretorė. Abu pasakė, kad buv. diplomata perėjo faktus. Asmeninis prezidento žmonos amerikietis madų kūrėjas Oleg Cassini pasakė per radiją interview, kad

J. Kennedy turi vieną vienintelį prancūzišką vakarinį rūbą, "pirtą Europoje mandagumo ženklą", kai ji ten lankėsi kartu su savo vyrų pereiniais metais. Rūbas buvo sukurtas prancūzo Hubert de Givenchy, kuris buvo seniai Jacqueline pamėgtas, dar prieš jai tapant prezidento žmona.

Mišrios vedybos senovėje

Lietuviai, ypač naujieji ateiviai, stengiasi, kad jų vaikai sukurty grynai lietuviškas šeimas. Daugelis lietuvių patriotų tiki, kad mišrios šeimos sukurimas yra šeimos nelaimė — šeimos gėda.

Pasirodo, jau senų senovėje buvo panašios pažiūros daugelio tautų tarpe. Senovės Atėnų įstatymai netgi draudė sutuoktuves tarp vietos gyventojų ir ateivių.

Baisus tautos išsigimimas

Japonija, kuri savo laiku buvo begaliniai susirūpinusi dideliu tautos priaugliu, netelpant mažoje saloje, dabar priešingai: kasmet negimusių gyvybių nužudoma 1,800,000, tiek pat, kiek gimsta naujagimių. Japonijai pranašaujama liūdna tautos ateitis, jei ir toliau joje viešpataus lengvai ir laisvai prieinama gimimų kontrolė. Tai įrodo, kad ir tautos moralė yra labai žema.

funkcijas. Todėl vaikų namuose formalus metodo nėra. Yra tik vaikas — siela, atpalaiduotas nuo kliūčių, darniai veikias su tikrąja prigimtimi. Vaikas, dirbdamas spontaniškai, atskleidžia šias metodo apybraižas: individualus darbas, pratimo kartojimas, laisvas pasirinkimas, klaidos kontrolė, judesio analizė, tylos pratimai, geras elgesys, tvarka aplinkoje, asmeniška švara, juslių lavinimas, rašymas išskirtas iš skaitymo, rašymas pirma skaitymo, skaitymas be knygų, disciplina laisvėje. Atmetini dalykai: atpildas, bausmė, abėcėlė, kolektyvinės pamokos, programa, egzaminai, žaislai.

Chicago lietuviai gali džiaugtis, turėdami Vaikų Namus, kuriuos veda M. Varnienė ir D. Petrutytė. Kaip liuanistikos mokyklos mokytoja, negaliu nepasidžiaugti viešai mokine iš lietuviško vaikų Židinėlio, kurį ji lankė vos pusmetį. Jei į šeštadienines mokyklas ateitų vaikai, nors perpus paruošti, kaip ši šešių metų mergaitė, tai netektų rūpintis pirmosios kartos nutačėjimu.

Džugu girdėti, kad ne tik motinos, bet ir tėvai aktyviai įsijungė į A. L. Montessori daryto veiklą, sudarydami komitetą, kurio tikslas praplėsti Židinėlį, kad didesniai skaičiui vaikų būtų sudarytos sąlygos, kuriose jie galėtų atskleisti savo dvasinį turtą, kūrybines galias.

Lietuvių Moterų Tarybos New Yorke klubo valdyba pirmininkės Vincės Jonuškaitės 60 metų amžiaus sukakties proga. Sėdi iš kairės į dešinę: p. Skobeikiene, Diržienė, jubiliatė Vincė Jonuškaitė ir p. Laucevičienė; stovi: p. Juriene, Milukienė ir Maksimavičienė. Vytauto Maželio nuotrauka